Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII | CELOVEC, PETEK, 26. FEBRUAR 1982 | ŠTEV. 8 (2059)

V ODNOSIH MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO:

Dober razvoj sodelovanja

vendar nobenega napredka v manjšinskem vprašanju

Medtem ko je moral zvezni kancler Kreisky v odgovoru na poslansko vprašanje — kakor poročamo tudi še posebej — spet enkrat miriti duhove na Koroškem in jim znova zagotoviti, da v stikih z jugoslovanskimi predstavniki niti ne „prodaja" niti ne „izdaja" interesov Koroške (kar določeni krogi v eni ali drugi obliki vedno znova skušajo podtikavati, da bi lažje ščuvali na narodnostno mržnjo in hujskali proti sosedni državi), se odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo uspešno razvijajo na najrazličnejših področjih. Le v eni smeri, namreč v manjšinskem vprašanju, se stvari kljub temu ne premaknejo z mrtve točke.

O skladnem napredovanju avstrijsko-jugoslovanskih odnosov je bilo govora v ponedeljek, ko je bival zvezni sekretar za zunanje zadeve SFR Jugoslavije Josip Vrhovec na neuradnem obisku na Dunaju. Srečal se je z avstrijskim zunanjim ministrom Willibaldom Pahrom v okviru rednih, dogovorjenih delovnih posvetov. Glavna pozornost je veljala najbolj perečim mednarodnim vprašanjem in še posebej sedanji madridski konferenci, ki se je zaradi sporov med obema blokoma znašla v resni nevarnosti. Vendar sta ministra ob tej priložnosti izmenjala mnenja tudi o vprašanjih v zvezi z dvostranskimi odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo. Med drugim sta govorila tudi o bližnjem uradnem obisku avstrijskega zveznega predsednika Kirchschlägerja v Jugoslaviji, do katerega bo po vsej verjetnosti prišlo sredi aprila.

Mimo protokolarnih in deklaративnih manifestacij dobrega sosedstva pa se sodelovanje odvija predvsem tudi v konkretnih oblikah. Tako je bilo v zadnjem času na primer precej govora o tem, kako bi našli ustrezno obliko financiranja gradnje cestnega predora skozi Karavanke. Najnovejše vesti kažejo, da je zadeva tako daleč napredovala, da je menda zagotovljen skorajšnji začetek del na tem projektu.

V Murski Soboti je konec minulega tedna zasedala mešana avstrijsko-jugoslovanska komisija za obmejni promet, ki je prišla do skupnega zaključka, da je sodelovanje na tem področju bilo v minulem obdobju nemoteno in da je prispevalo k dobrim odnosom med sosedama. Navedeni so bili tudi zanimivi podatki, po katerih so v času od oktobra 1980 do oktobra 1981 zabeležili iz obmejnih področij skoraj poldrugi milijon mejnih prehodov, od tega skoraj milijon jugoslovanskih državljanov, ki so potovali v Avstrijo. Na zasedanju komisije so se dogovorili o celi vrsti nadaljnjih olajšav in razširitev v maloobmejnem prometu; jugoslovanska delegacija pa je tudi ob tej priložnost ponovila že deset let staro pobudo, da bi na avstrijski strani končno dogradili cesto na Pavličevo sedlo in tako omogočili dostop v Logarsko dolino.

V Kopru so predstavniki koroškega gospodarstva razgovarjali o možnostih prevoza premoga skozi koprsko luko proti Srednji Evropi, ki bo leta 1990 potrebovala dodatnih 10 milijonov ton premoga, ki naj bi ga uvažali iz prekomorskih dežel. Na Dunaju pa je delegacija jugoslovanske gospodarske zbornice proučevala možnosti nadaljnjega razvoja sodelovanja med obema državama. In tako bi navajali lahko še celo vrsto konkretnih primerov, ki vsi kažejo, da je ob obojestranskih interesih in obojestranski pripravljenosti možno najti tudi ustrezne rešitve.

Ravno zaradi tega uspešnega razvoja stikov in sodelovanja na najrazličnejših področjih pa je še toliko bolj očitno dejstvo, da na enem področju — namreč v manjšinskem vprašanju — ni zaslediti nobenega napredka. Koroški Slovenci smo iskreni pristaši politike dobrega sosedstva in smo v tej smeri zavestno odpirali vrata že tedaj, ko so drugi še krčevito branili železno zaveso na meji. Tudi danes želimo biti aktivno vključeni v tokove obmejnega in širšega sodelovanja. Vendar pa smo in bomo v tej zvezi vedno spet opozarjali tudi na tolikokrat deklarirano načelo, da je prav odnos do manjšinskega vprašanja merilo, kako iskreno eden in drugi razume in želi razvijati dobrososedske stike. Kajti zavedamo se, da bomo vlogo mostu mogli odigrati le tedaj, če bodo zadovoljivo rešena naša življenjska vprašanja, ko bo zajamčen naš obstoj in razvoj ter se nam ne bo treba bati tihega, vendar nenehnega odtekanja naše narodne substance.

Zveza slovenskih žena v Celovcu

vabi na

OBČNI ZBOR

ki bo v ponedeljek 8. marca 1982 s pričetkom ob 13. uri v celovški Delavski zbornici (I. nadstropje, soba 4).

Občni zbor bo po stari tradiciji tudi tokrat ob Mednarodnem dnevu žena, borbenem dnevu naprednih žensk vsega sveta.

Ženske, ki čutite z nami, pridite k našemu praznovanju!

Odbor

Prednovim razgovorom

med vlado in koroškimi Slovenci?

Za „bližnjo bodočnost" se obetajo novi razgovori med zvezno vlado in predstavniki osrednjih organzacij koroških Slovencev. Napovedal jih je zvezni kancler Kreisky, ko je odgovarjal ÖVP-jevskemu poslancu Paulitschu na poslansko vprašanje v zvezi z manjšinsko problematiko.

Iz tozadevnih poročil v tukajšnjem tisku je razvidno, da je ÖVP-jevskega poslanca iz Koroške zanimalo predvsem dvoje: kako gleda kancler Kreisky na znano stališče koroških Slovencev glede sosvetov in kakšna zagotovila je dal novemu jugoslovanskemu poslaniku Pešiču ob njegovem nastopnem obisku v zvezi z manjšinskim vprašanjem. V prvi zadevi je kancler sporočil, da nima namena obnavljati starega niti osnovati novega kontaktnega komiteja (kakor sta predlagali osrednji slovenski organizaciji), marveč je slej ko prej za vstop slovenske in hrvaške narodne skupnosti v sosvete „ter bo ne nazadnje odvisno od uspeha predvidenega razgovora, ali bo možno v tem vprašanju doseči napredek". V ostalem pa je kancler ÖVP-jevskega poslanca „pomiril", da jugoslovanskemu poslaniku ni dal nobenega zagotovila.

Torej so duhovi na Koroškem spet pomirjeni in je ta pomiritev tako popolna, da koroških strank na predvideni razgovor niti vabili ne bodo, marveč jih bodo le naknadno obvestili o poteku. Ali je iz tega sklepati, da bo šlo le za alibi-razgovore, od katerih ni pričakovati nobenega konkretnega rezultata? Tak neuspeh gotovo ne bi prispeval k zmanjšanju nezaupanja manjšine, porojenega iz neštetih razočaranj, ki smo jih doživeli v dolgih letih zamudnega reševanja oziroma nereševanja naših življenjskih vprašanj. Naše zaupanje do vlade nam morejo nasprotno povrniti le pozitivni premiki v smeri dejanskega reševanja, osnovanega na konstruktivnem sodelovanju med pristojno vlado in prizadeto manjšino.

Svoje poglede in predloge v tej smeri smo koroški Slovenci že ponovno sporočili pristojnim dejavnikom in je torej od njih odvisno, da končno s skupnimi napori najdemo izhod iz trenutne slepe ulice, v kateri se je znašla manjšinska politika Avstrije. Spričo novih „odločnejših" korakov, ki jih napoveduje Avstrija v južnotirolskem vprašanju, bi toliko bolj upravičeno lahko pričakovali od nje pozitiven preokret tudi glede manjšin v lastnih mejah.

Spori med blokoma

ogrožajo madridsko konferenco

Madridska konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi se je znašla v resni nevarnosti, da se razbije. Nesoglasja in včasih tudi že kar pravi spori med obema blokoma močno bremenijo potek sestanka in bolj ali manj onemogočajo vsako stvarno razpravo.

Pogajanja o pripravi sklepnega dokumenta madridske konference so se znašla v slepi ulici predvsem zaradi izredno ostrih sporov, do katerih je prišlo med blokoma in velesilama zaradi „poljskega vprašanja". Zahod je poudaril, da ne bo podpisal nikakršnega sklepnega dokumenta madridske konference, dokler ne bodo ukinili vojnega stanja na Poljskem in obnovili dialoga med vlado ter cerkvijo in Solidarnostjo. Vzhod pa zahteva, naj bi se madridski dialog nadaljeval, ker sodi, da obstajajo vse možnosti za uspešen zaključek srečanja.

V takšnem vzdušju seveda ni ustreznih pogojev za dejanska pogajanja, niti ni pričakovati soglasja o ključnih spornih vprašanjih. Zato si prizadevajo, da bi dosegli kompromis vsaj o nadaljnjem delu konference in njenih ciljih, da bi tako ohranili njeno kontinuiteto. Zahodna stran je menda pripravljena nadaljevati zasedanje še dva ali tri tedne, nato pa naj bi ga prekinili do jeseni. Vzhodna stran prekinitve dialoga sicer ne zagovarja, bi pa morda le bila pripravljena sprejeti kompromisno stališče.

Tako sta se torej oba bloka sicer načelno izrekla za ohranitev dialoga, pri čemer poudarjata, da nista za konfrontacijo. Vendar pa take trditve niso v skladu s stvarnostjo na konferenci, kjer je vse v znamenju srditih sporov med Vzhodom in Zahodom. V tej situaciji so se neuvrščene in nevtralne države spet enkrat znašle v položaju, da skušajo rešiti, kar se rešiti da. Med njimi potekajo trenutno živahni posveti in je samo upati, da jim bo uspelo najti formule, ki bodo sprejemljive za vse strani.

OSTRE KRITIKE AMERIŠKE POLITIKE

Ali bo Salvador nov Vietnam?

Na področju Srednje Amerike že leta trajajo oboroženi spopadi med protiljudskimi režimi in osvobodilnimi gibanji. V zadnjem času se boji zaostrujejo zlasti v Salvadorju, ki se vedno bolj približuje razmeram, da bi se lahko spremenil v nov Vietnam — namreč v tem smislu, da bi se Washington neposredno vključil v tamkajšnje dogodke in jih takorekoč preusmeril v „svojo" vojno.

Podobno je bilo pred leti v Vietnamu, kjer je ameriška politika potem doživela poraz, od katerega si še vedno ni opomogla — vsaj moralno in predvsem v zavesti ameriške javnosti. Zato je tudi razumljivo, da je sedanja politika predsednika Reagana glede srednjeameriškega prostora deležna čedalje ostrejše kritike in obsodbe zlasti v Ameriki sami. Množijo se zahteve raznih organizacij, pa tudi vplivnih politikov, ki nedvoumno terjajo, da mora Washington nehati s podpiranjem vojaških režimov.

Doslej je predsednik Reagan vendar ostal gluh za vse take proteste in zahteve ter je njegova administracija namenila nove milijone dolarjev vojaške in gospodarske „pomoči" vojaškemu režimu v Salvadorju. Poleg tega so v Salvadorju — in v drugih državah, kjer se odvijajo podobni dogodki — „na delu" ameriški vojaški „svetovalci", o katerih so prav v zadnjem času ameriški novinarji ugotovili, da pridno sodelujejo v krvavem nasilju nad domačim prebivalstvom.

Dokaze neposrednega vojaškega vmešavanja Amerike v notranje zadeve Salvadorja so Američani lahko spremljali tudi na svojih televizijskih zaslonih — in so bili presenečeni. Saj so vendar videli, da se ZDA ne omejujejo več na pomoč salvadorski vladi (ki jo sestavljata vojaštvo in desno krilo krščanskih demokratov), le z denarji in orožjem, temveč tudi že s svojimi vojaki nastopajo v tuji državi, kakor svojčas v Vietnamu. In tukaj so Američani postali občutljivi: tudi takrat so verjeli svojim politikom, da gre menda za obrambo življenjskih interesov ZDA, potem pa so videli, da je to v resnici najbolj umazana imperialistična vojna, v kateri do zob oborožena velesila skuša v krvi zatreti boj domačega ljudstva proti izkoriščevalski in korumpirani kliki; in so na koncu doživeli, kako se je morala Amerika umakniti iz Vietnama — vojaško in predvsem moralno poražena.

Kaj podobnega v Salvadorju ne bi hoteli doživeti, zato nenehno narašča — kakor kažejo razne ankete — število tistih, ki obsojajo takšno politiko ter izražajo nezadovoljstvo in nezaupanje predsedniku Reaganu.

Ob 40-letnici nasilne izselitve in vključitve v protifašistični upor

IV. zimski pohod „Arihova peč"

v spomin na borce, padle februarja 1945 pod Arihovo pečjo

V nedeljo 28. februarja 1982

s pričetkom ob 10. uri pri Polancu na Hodnini nad Šentjakobom v R.

Vabijo:

Slovenska športna zveza
Slovensko planinsko društvo Celovec in
Slovensko prosvetno društvo „Rož" v Šentjakobu.

Želimo celovitejše sodelovanje z gorenjsko regijo

Sodelovanje slovenskih prosvetnih društev na Koroškem s kulturnimi delavci južno od Karavank je že staro desetletja. Minuli Koroški dan v okviru slovenskega kulturnega praznika na Gorenjskem je bil zadnji primer takšnega kulturnega sodelovanja. Vendar imamo Slovenci na Koroškem potrebo po tem, da se ti odnosi dvignejo od večinoma osebnih odnosov na bolj organizirani nivo, ki bi upošteval tudi potrebo po celovitejšem sodelovanju, saj obstajajo takšne težnje ne samo na kulturnem, temveč tudi na političnem, izobraževalnem in gospodarskem področju.

Zato so se prejšnji teden v Kranju srečali predstavniki Zveze slovenskih organizacij, Slovenske prosvetne zveze in vključenih organizacij ter številnih krajevnih društev z gospodarskimi, kulturnimi in političnimi delavci Gorenjske. Srečanje je pripravila Zveza komunistov Slovenije.

Predstavniki gorenjske regije so na tem srečanju predstavili svoje možnosti sodelovanja na gospodarskem in drugih področjih. Spregovorili so tudi predstavniki podjetij, ki imajo že svoje izkušnje na gospodarskem sodelovanju kot so to Elan iz Begunj in Alpetour iz Škofje Loke. Pri tem so omenili seveda tudi konkretne težave, ki so jim nastale zaradi dinarskih in deviznih ukrepov Jugoslavije. Prav tako pa so navzoči koroški Slovenci izrazili svoje prepričanje, da ima gospodarsko udejstvovanje slovenskih podjetij precejšen pomen za razvoj slovenske manjšine na Koroškem.

Pri vsem tem je bilo ugotovljeno, da je potrebno dolgoročno planiranje, prav tako so zastopniki Gorenjske obljubili, da bodo pri pristojnih mestih posebej še poudarili pomen gospodarskega sodelovanja za slovensko manjšino.

Glede kulturnega sodelovanja je bilo ugotovljeno, da obstajajo že dolgoletni stiki slovenskih prosvetnih društev z raznimi občinami na Gorenjskem, tako sodeluje npr. Šentjanž s Škofjo Loko, Borovlje s Tržičem, Železna Kapla s Kranjem. Govorilo pa se je tudi o tem, da bi bilo treba zagotoviti tudi drugim prosvetnim društvom, da v prihodnje vzpostavijo stike z gorenjskimi občinami. Mislili so predvsem na organizacijo nastopov, skupnih tekmovanj, pa tudi na moralno pomoč, ne nazadnje pa tudi na določeno gmotno podporo za delovanje prosvetnih društev.

Tudi pri organiziranju Peršmanovega muzeja bodo pomagale razne organizacije, saj je obstajala tudi za časa antifašističnega boja tesna povezanost med borci na obeh straneh Karavank. Prav tako obstajajo tesne povezave med Zvezo slovenskih žena ter Slovenskim znanstvenim inštitutom z Delavsko univerzo v Kranju. Vsa leta skrbi ta izobraževalna inštitucija za predavatelje, ki so tako priljubljeni v naših krajih, če govorijo o zdravstvenih, vzgojnih in drugih vprašanjih, s katerimi se bavijo naši ljudje. Prav tako pa je bilo omenjeno, da je prišla podpora iz Gorenjske regije tudi ob samoiniciativnem ustvarjanju kulturnih domov in otroškega vrtca.

Predstavniki prosvetnih društev so se oglasili k besedi in orisali svoje prosvetno delo ter nakazali svoje omejene možnosti. Zastopnik društva iz Loč je med drugim izrazil željo po kulturnem sodelovanju s tistimi jugoslovanskimi državljani, ki v poletnih mesecih v večjih skupinah prihajajo na letovanje. Ne nazadnje pa se je zmenil zastopnik Slovenske kmečke zveze za obnovitev stikov s kmetijskimi strokovnjaki gorenjskih krajev. Za koordinacijo predlogov in njeno realizacijo bo sledilo še nadaljnje delovno srečanje.

Posvet z zastopniki gorenjske regije je bil predvsem informativnega značaja, ki naj bi izboljšal sodelovanje slovenskih prosvetnih društev z občinami, ki mejijo na glavnini dvojezičnega ozemlja. Srečanje pa je že drugo te vrste, saj je bilo podobno srečanje že aprila 1979 v Škofji Loki, ko so razpravljali o občini v mednarodnem sodelovanju SZDL, ugotoviti pa moramo, da je od tedaj naprej bilo premalo storjenega od obeh strani, da se bi odnosi dvignili na višji nivo. Lansko srečanje z zastopniki celjske regije in letošnje srečanje z zastopniki gorenjske regije pa sta prav gotovo vzpodbudna koraka za poglobitev bolj organiziranega sodelovanja.

Predstavniki delovne organizacije Krka pri ZSM

V ponedeljek, dne 22. 2. 1982 se je v Celovcu pri Zvezi slovenske mladine mudila delegacija delovne organizacije Krka iz Novega mesta.

Za ta povratni obisk so se zmenili predstavniki ZSM decembra lani, ko so se mudili v Sloveniji in se med drugm srečali z mladino tovarne zdravil Krka. Delegacija je med drugim informirala o tem, da tovarna zdravil, ki je močan gospodarski dejavnik na Dolenjskem, razpiše vsako leto tekmovanje „Krkine nagrade". Tekmovanje, v katero so lansko leto vključili tudi zamejsko mladino, so prvič organizirali leta 1971. Tekmovanje je zasnovano predvsem za primerjanje vrhunskih raziskovalnih dosežkov študentov in dijakov, ki se usmerjajo v iskanje novega znanja, prav tako pa je zasnovano tudi za vzpodbudo drugega ustarjalnega dela mladine. Pri prejšnjih razpisih so sodelovali v glavnem študentje ljubljanske, zagrebške in beograjske univerze ter dijaki srednjih šol iz Dolenjske. Osnovna misel pri vključitvi mladine v to tekmovanje je bila ta, da se mladina v zamejstvu spozna s sovrstniki v Sloveniji, da spozna lepo Dolenjsko in se vključi v raziskovalno delo, ki je vsestransko koristno za manjšino. Letos bo prvič sodelovala pri tekmovanju tudi ena skupina mladincev, članov ZSM iz Koroške.

Delovna organizacija Krka, ki je prejela znak AVNOJ za izredne uspehe v gospodarstvu, je praznovala pred kratkim svoj 25-letni obstoj. Sestavljena je iz 10 temeljnih organizacij združenega dela in zaposluje preko 3000 ljudi. Matična tovarna obratuje v Novem mestu, drugi obrati pa so še v Ljutomeru, v Srbiji in v Nairobiju.

K njegovi mreži spada tudi nekaj gostinskih obratov in depandans, ki služijo krkinim delavcem. Delegacijo tovarne, ki se je mudila na obisku v Celovcu, so sestavljali prof. dr. Miha Japelj, Sandra Ulčnik ter predsednik koordinacijskega sveta ZSMS Krka tovariš Thorževskij Sergej.

m.

Prisotnost na našem podeželju - podlaga za uspešno narodno-politično delo

Kot študenta sva v imenu Zveze slovenskih organizacij na Koroškem imela v teh februarskih semestrskih počitnicah nalogo, da se podrobneje seznaniva s specifičnimi problemi občin in krajev dvojezičnega ozemlja ter v večji meri spoznava in kontaktirava naše rojake. Že na zadnjem občnem zboru Zveze slovenskih organizacij leta 1979 v Železni Kapli je bil sprejet sklep, ki predvideva nujnost izrazitejše organizacijske strukture ki naj bi temeljila na bolj neposrednem in stalnem stiku s celotnim prebivalstvom dvojezičnega področja Južne Koroške. Ta sklep se je v zadnjem času realiziral v konkretnih primerih v obliki krajevnih sestankov in odborov, ki uspešno delujejo že v Pliberku, Žitari vasi, Škocijanu, Železni Kapli in Škofičah. Vsi ti krajevni odbori imajo redno sestanke, po zahtevi so prisotni tudi predstavniki iz Celovca. Uspešnost teh krajevnih odborov pa se vedno bolj kaže ob interesu in zavzemanju naših ljudi različnih političnih taborov v dvojezičnih občinah za gospodarske, kulturne, socialne in narodnopolitične probleme, katere bi bilo treba reševati ob sodelovanju, nasvetu in podpori osrednje organizacije v Celovcu.

V zadnjih tednih sva imela priložnost, da sva se pogovarjala s številnimi ljudmi tudi v občini Sele. Čeprav je v tej občini večina prebivalstva slovenska, se tamkajšnji občani srečavajo s problemi, kot so občinski dvojezični napisi, katerih še ni, pa tudi uporaba slovenščine pri dopisovanju z občinskim uradom.

Po drugi strani pa tare Selane manjkajoča gospodarska struktura, kar povzroča, da se mora večina Selanov, razen tistih ki so zaposleni v kmetijstvu in deloma v gozdarstvu, voziti na delo izven občine, predvsem v Borovlje in Celovec. S tem povezana odselitev in stalno zmanjšanje števila prebivalstva pa seveda pospešuje nevarnost asimilacije. V tem smislu smo se prejšnji teden, 16. febr. 1982, srečali v ljudski šoli na Kotu, kjer je bil živahen in zavzet pogovor prav o teh stvareh. Navzoči so bili tudi občinski odborniki Selske SPÖ in EL. Prišlo je do izraza, da je podobne krajevne sestanke treba sklicevati redno in pogosteje, to je med drugim poudaril tudi tajnik ZSO Feliks Wieser. K smiselni in zadovoljivi rešitvi nakazanih težav bi pripomogla poleg tega tudi koordinacija centrale ZSO.

Važnost in pomen takega političnega delovanja in usmerjanja se iz dneva v dan potrjuje tudi ob izkušnjah drugih krajevnih sestankov in odborov, ker se le-ti vključujejo v vedno večji meri tudi v komunalno-politične naloge in pobude v prid naši narodni skupnosti. Da navedeva primer žitrajskega krajevnega odbora, ki je podvzel iniciative na gospodarskem, predšolskem in drugih področjih, solidarno podprl akcijo „PRO Kukovica"; primer pliberškega odbora, ki je odločno podprl pobudo za izgradnjo domače Zadruge; primer škofiškega odbora pri pobudah za izgradnjo dvojezičnega otroškega vrtca in pomoč Zadrugi — in še bi lahko naštevali.

Vsi ti rezultati pa samo poudarjajo potrebo, da se nadaljuje navezovanje stikov in tesnejše sodelovanje z vsemi kraji dvojezičnega področja, kajti mnogo se je v zadnjih letih zanemarjalo in zamudilo s strani osrednjih organizacij in je tem bolj razveseljivo, da se bo to delo še boj poživilo, kar hkrati tudi obeta resnejše in odgovornejše politično nastopanje v bodoče.

Furjan Mirko
Paulitsch Herbert

Deželni glavar odgovarja dunajskim študentom

Iz pisem deželnega glavarja Wagnerja, ki jih je napisal v odgovor številnim resolucijam in protestom zaradi zahteve žitrajske občine po odstranitvi dvojezičnih napisov lahko razberemo, da jih je do 16. februarja že več kot 30. Mogoče pa je tudi ugotoviti, da so odgovori vedno precej sličnі, kar pa ne pomeni, da postanejo zato trditve tudi bolj resnične.

Deželni glavar je odgovoril tudi Klubu slovenskih študentov na Dunaju ter jim zagotavlja, da se še vedno popolnoma strinja z izjavami, ki jih je dal pred dunajskmi študenti glede slovenskih napisov v notranjosti nove žitrajske ljudske šole. Tedaj se je pohvalil, da bi dvojezičnih napisov brez podpore socialističnih mandatarjev v občini prav gotovo ne bilo. Sedaj se deželni glavar v pismu zvija ter pravi, da je tedaj te napise ocenil kot izraz duha mirnega sožitja in medsebojnega priznavanja, ki ga po njegovem — kot se izkazuje naknadno — Slovenci odklanjajo. Prav tako pa ponavlja, da napisi ne morejo biti niti najmanjšega pomena za dvojezični pouk in za kulturno življenje Slovencev.

Pismo, ki ni napisano v najbolj prijaznem stilu, potrjuje, da dežela v tem primeru niti noče govoriti o tem, da je s takšnim ravnanjem občine kršen člen 7 državne pogodbe.

Tudi notranji minister Lanc odgovarja Klubu slovenskih občinskih odbornikov in ugotavlja, da je občinski odbor delal zakonito hkrati pa opozarja na pristojnost urada zveznega kanlerja.

Zgoraj je ena od dvojezičnih oznak iz stare ljudske šole. Spodaj vidimo novo izvedbo istih napisov. Čeprav po izjavah najvišjih politikov za dvojezični pouk nimajo najmanjšega pomena se bavi z njimi ves državni aparat!

Za enake možnosti izobraževanja

Precej razgibana je v zadnjih tednih razprava med zastopniki raznih strani o šolski reformi. Ta diskusija traja sicer že nekaj let, plodnih in zakonitih zaključkov pa doslej še ni; prvič je za šolsko reformo potrebna 2/3 parlamentarna večina, drugič se posebno socialistična stranka in tu zlasti minister za pouk in umetnost Sinowatz trudi, da bi le še prišla do skupnega sklepa vsaj z največjo opozicijsko, se pravi z ljudsko stranko. Toda samo v eni točki so si vse tri parlamentarne stranke edine: šolska reforma mora biti, in to kmalu.

Ko so pred dvanajstimi leti socialisti prevzeli vlado, je bila ena njihovih obljub, da bodo zagotovili vsem šoloobveznim otrokom enake možnosti in pogoje izobraževanja. V ta namen so napovedali tudi veliko šolsko reformo, do katere pa do danes še ni prišlo, čeprav je treba priznati, da je danes otrokom nižjih slojev le olajšan npr. študij na visokih šolah. Da se ob tem dejstvu seveda kaj hitro relativirajo druge metode (skrit numerus clausus ipd.) je druga plat medalje, ki je tu ne bomo točneje razčlenjevali.

Obstoječi šolski sistem ovekoveča zastarelo in popolnoma nepregledno atomizacijo šolskih ponudb, saj je šola razdeljena na ljudske in glavne šole (tukaj so šolarji razdeljeni na dve kategoriji: v šolarje prve stopnje in druge stopnje), splošnoizobraževalne višje šole, realke, trgovske akademije, višje tehnične šole, višje šole za ženske poklice in še druge. S takoimenovanimi šolskimi poskusi skušajo na pobudo vlade doseči neke vrste integracijo vseh teh šolskih tipov.

Kamen spotike je predlog socialistov, da se ustvari neke vrste osemletna celovita šola („Gesamtschule"), v kateri bi bili zajeti vsi šoloobvezni učenci. Ta predlog utemeljujejo s tem, da bi se na ta način odpravila obstoječa diferenciacija v okviru dobe šolske obveznosti, kjer danes otroke razdelijo na gimnazijo (s tem mu določijo zrelost za študij in višjo izobrazbo), ali na prvo stopnjo glavne šole (kar pogojuje večinoma strokovnega delavca) in drugo stopnjo glavne šole (od koder pride veliko pomožnih delavcev). S celovito šolo hočejo odpraviti zgodnjo izobrazbeno in kvalifikacijsko diferenciacijo, ki v večini primerov ne odgovarja duhovnim sposobnostim otrok, temveč bolj materialnim možnostim in razrednemu položaju staršev. Nedvomno bi taka „osemletka" prispevala k demokratizaciji trenutnega šolskega sistema.

Ravno proti temu predlogu pa se s številnimi orgumenti zaganjajo zastopniki opozicijskih strank, v bistvu pa jim gre za ohranitev privilegijev: višja izobrazba in študij naj bi bila pridržana še naprej v prvi vrsti sinovom in hčeram višjih slojev; demokratizacija šolskega sistema pa se naj bi izvedla le v toliko, da bi iz nižjih slojev prišlo nekaj kvalificiranih kadrov, ker pač višji sloji sami ne dajejo zadostnega števila kvalificiranih ljudi, ki jih potrebuje trg.

Kdaj bo konec razprav o šolski reformi, ni mogoče povedati. Koroški Slovenci bomo pozdravili vsak korak k demokratizaciji šolskega sistema. Toda sestavni del te demokratizacije mora biti nedvomno tudi ta, da se bo šola na našem ozemlju ozirala tudi na naš jezik in ga tudi enakopravno upoštevala kot obvezni poučni jezik po vsem dvojezičnem Koroškem. Kajti o enaki možnosti izobraževanja pripadnikov slovenske narodnosti je mogoče govoriti le, če se upoštevajo predlogi prizadetih samih.

fra-ter

OB STOLETNICI KAMNIŠKE LIRE:

„Gremo v Korotan“

Nova plošča koroških ljudskih pesmi

Prvo slovensko pevsko društvo LIRA v Kamniku, ki je s svojim izvrstnim zborom že ponovno gostovalo tudi pri nas na Kroškem, bo letos slavilo jubilej svojega stoletnega obstoja. Ustanovljeno je bilo namreč novembra 1882 ter se je v prvem obdobju svojega delovanja posvetilo predvsem petju v narodnobuditeljske namene. Po prvi svetovni vojni je sledilo resno koncertno delo, za kar ima največ zaslug pokojni zborovodja Ciril Vremšak, ki je vodil zbor vse od leta 1920 do leta 1962. V času med obema vojnama je zbor vsako leto naštudiral celovečerni koncert. Leta 1924 si je zbor na tekmovanju priboril naslov prvaka Hubadove pevske župe, leta 1965 je na mednarodnem tekmovanju v Arezzu osvojil drugo mesto, medtem ko je na tekmovanju „Naša pesem“ v Mariboru prejel srebrno in bronasto plaketo. Ob 90-letnici obstoja pa je bila LIRA odlikovana z Gallusovo plaketo.

Od jeseni 1962 dalje vodi moški zbor LIRA Samo Vremšak, ki je znan tudi kot skladatelj in harmonizator. Njegov skladateljski opus obsega simfonije in druge instrumentalne skladbe ter blizu 80 zborovskih skladb, in sicer tako umetne pesmi kot priredbe narodnih, med katerimi so tudi koroške. Poleg tega se udejstvuje tudi kot solist baritonist ter je priredil že večje število koncertov.

Tesne vezi med kamniško LIRO in Koroško izpričuje tudi dejstvo, da so Liraši za svoj jubilej posneli novo gramofonsko ploščo prav z zborom koroških ljudskih pesmi. Pod naslovom „Gremo v Korotan“ je tovarna gramofonskih plošč Helidon v Ljubljani (ki deluje v okviru mariborske založbe Obzorja) dala na trg novo LP-ploščo, na kateri so v izvedbi moškega zbora LIRA v Kamniku pod vodstvom zborovodje Sama Vremšaka posnete naslednje koroške ljudske pesmi: Dekle, to mi povej (Oskar Dev); Jes s'm pa snu'č neč' biu (Emil Adamič); Ta zima že zapušča nas (Ciril Pregelj); Travniče sa žie zaliene (France Marolt); N'ča bom več vinca piu (Lovro Horvat — solist Janez Majcenovič); Sönt'r pojd (Zdravko Švikaršič); Za Dobračem bom spivljal (Samo Vremšak); Puabi pojo (Zdravko Švikaršič); Kosa (France Marolt, solist Tone Juvan); Ribce po murjici pvavajo (Samo Vremšak); Gnarcev ni (Luka Kramolc); So še rožce u hartelnu žavovale (Ciril Vremšak, solist Janez Majcenovič); Je pa dečva zatoživa me (Luka Kramolc, solist Avgust Ogrinec); Moja lubca m' je pošto posvava (Pavel Kernjak, solist Rok Lap); Ko bi Zilo noj Dravco prepvavati znou (Samo Vremšak, solist Samo Vremšak); Jes s'm ta lijp' Šiman (Pavel Kernjak, solist Janez Majcenovič).

Na ščitnem ovitku nove plošče je objavljen tudi kratek zapis (Marijan Gabrijelčič) o koroški ljudski pesmi ter o njenih obdelovalcih in izvajalcih, iz katerega povzemamo naslednji odlomek:

Koroške ljudske pesmi so značilen del slovenske raznovrstne folklorne zapuščine. Danes je moč le ugibati, kakšen je bil njen prvoten obraz in izraz. Vsi znaki kažejo, da se je koroška ljudska (peta) pesem ohranila do danes v blagozvočni podobi kljub izredno težkim pogojem, tako izvenkulturnim kakor tudi umetnostnim. Ta del njene pojavnosti je fenomen, ki obeta dobro pot tudi v prihodnost. Drugi zunanji vplivi so jo obšli. Zakaj, je njena nova zgodba, vredna vse naše pozornosti. Na koroško ljudsko pesem neprekinjeno živo in prisotno, so zadevala glasbena dogajanja iz kulturnih središč le obrobno. Obdelovalci (harmonzatorji) so se je dotaknili razmeroma pozno. Ponavadi manj vešči v višjih kompozicijskih spretnostih (disciplinah), po drugi strani pa zaverovani v dotedanjo njeno „idilično“ zvočno podobo, so se je lotevali več ali manj po „fasadni“ strani. S primerno restavracijo so jo želeli ohraniti živo med ljudmi. Zaradi tega so si posegi, oz. obdelave skladateljev različnih generacij in kompozicijsko tehničnih usmeritev na novi plošči kamniške LIRE med seboj podobni, v nekaterih elementih istovetni.

Kljub omenjeni podobnosti skladateljskih prijemov pa Gabrijelčič v svojem zapisu posebej opozarja na obdelave Franceta Marolta (Travniče) in Sama Vremšaka (Za Dobračem, Ko bi Zilo noj Dravco, Ribce) ter meni, da se te pesmi odlikujejo zaradi izčiščene in poudarjene tipike, kar spominja na nekdaj živo večglasje prav v tem predelu slovenskega narodnostnega ozemlja. „Kamniška LIRA, ki se predstavlja naši in tuji javnosti že z drugo ploščo, zasluži vse priznanje,“ je rečeno v omenjenem zapisu. „Kakor v svoji bogati koncertni dejavnosti, se tudi z izborom koroških ljudskih pesmi uvršča med tiste redke ohranjevalce slovenske zborovske pesmi, ki ne hlastajo za trenutnimi in zgolj zunanjimi blišči. Je LIRA torej med intimnimi ljubitelji in varovalci slovenskega petja. Ljubiteljem plošč bo ta lastnost povšeči.“

Tem ugotovitvam se lahko samo pridružimo z željo, da bi kakor kamniška LIRA sama, tudi njena nova plošča našla številne prijatelje v Korotanu, kamor so se pevci iz Kamnika napotili s ploščo ob stoletnici svojega pevskega društva. Ob tem jubileju jim že zdaj iskreno čestitamo ter jim še naprej želimo uspešno delo pri gojitvi in širjenju slovenske in še posebej koroške pesmi. Njihovo ploščo „Gremo v Korotan“ pa lahko dobite tudi v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

IZŠLA BO ZBIRKA „SVITANJA“:

Poezija NOB

jugoslovanskih narodov in narodnosti

V kratkem bo menda izšel doslej največji slovenski izbor poezije s tematiko narodnoosvobodilne borbe. Založba DDU Univerzum pripravlja namreč obsežno zbirko „Svitanja“, v kateri bodo predstavljene partizanske pesmi jugoslovanskih narodov in narodnosti. Zbirka naj bi izšla v srbohrvaškem in slovenskem jeziku.

Pripravo reprezentativne zbirke je prevzel profesor Janez Rotar, urednik pa je profesor Emil Cesar, znan strokovnjak na področju književnosti v NOB. Pri gradivu se je urednik odločil za kronološko razmejitev, kakor jo zahteva naravni razvoj revolucije, ki sega od tridesetih let do danes. Prvi sklop bo pod naslovom „Predvečerje revolucije“ bo zajel pesmi od Miroslava Krleže do slovenskih avtorjev, kot so Seliškar, Klopčič, Čufar in drugi. Druga tematska in časovna skupina ima naslov „Okupacija“ in prinaša pesmi z vseh območij Jugoslavije. Najobsežnejša in osrednja skupina „Osvobodilni boj“ zajema okrog 140 pesmi, med katerimi nekatere posebej presenečajo, saj nastopajo najrazličnejši avtorji — od nadrealistov dalje. Široko podobo upora in boja bo zajel sklop „Internacija, zapori, ilegala“, ki bo obsegal okoli 50 pesmi. V tem okviru je slovenski delež največji in taka je tudi zadnja skupina „Osvoboditev“, ki bo zajela okoli 40 pesmi.

Kakor že povedano, bo to doslej največji slovenski izbor poezije s tematiko NOB. Vseh avtorjev je približno 120, ki bodo zastopani s skupno več kot 9200 verzi; slovenski delež bo znašal 46 pesnikov s skupaj 2400 verzi. Med slovenskimi avtorji bo tudi nekaj takih, ki so bili tekom desetletij že povsem pozabljeni in jih bo zbirka torej ponovno priklicala v zavest bralcev. Sicer pa je v slovenskem deležu poleg liričnosti dosti iskrene, intimne izpovedi — „Pesmi srečanj s samim seboj“, medtem ko je poezija drugih narodov in narodnosti bolj povezana s kolektivom.

Sestavljalci slovenske izdaje zbirke „Svitanja“ si prizadevajo, da bi bili na kvalitetni ravni opravljeni tudi prevodi tako iz slovenščine v srbohrvaščino kot obratno iz jezikov drugih narodov in narodnosti v slovenščino.

„Cankarjevci“ na Dunaju

razvijajo bogato društveno dejavnost

„Cankarjevci“ je naslov glasila, ki ga vsako leto izda Slovensko kulturno društvo „Ivan Cankar“ na Dunaju — in „cankarjevci“ so člani omenjenega društva, ki je imelo prejšnji teden svojo redno letno skupščino. V prostorih Jugoslovanskega kulturnega in informacijskega centra so se zbrali „dunajski“ Slovenci, da pregledajo dosedanje delo in začrtajo smernice nadaljnjemu razvoju društva, ki jih druži in kulturno bogati, s tem pa neposredno povezuje z domovino.

Slovenskim rojakom, ki so začasno na delu na Dunaju, društvo „Ivan Cankar“ zelo veliko pomeni. Zato se v društvu aktivno udejstvujejo in radi obiskujejo razne prireditve, ki jih prireja društvo samo ali v sodelovanju z drugimi organizacijami — na primer tudi s Klubom slovenskh študentov in z Dunajskim krožkom. O takih lastnih in skupnih prireditvah je bilo govora tudi na občnem zboru, kjer pa so posebno pozornost posvetili vprašanju dopolnilnega pouka slovenščine, h kateremu je prijavljenih kar 70 otrok začasno na Dunaju živečih Slovencev.

Med dejavnostmi, ki jih bo društvo razvijalo v novem poslovnem letu, bodo važno mesto zavzemale priprave na jubilejne prireditve v letu 1983, kajti prihodnje leto bo Slovensko kulturno društvo „Ivan Cankar“ na Dunaju obhajalo že desetletnico svojega obstoja. V ostalem pa je bilo na občnem zboru povedano, da bo dunajska občina v uradne vodnike po mestu vključila tudi kipe in spominske plošče, ki spominjajo na znamenite Slovence, ki so živeli in ustvarjali na Dunaju, kot na primer jezikoslovec Fran Miklošič, fizik Jožef Štefan, pesnik France Prešeren, arhitekt Jože Plečnik, pionir čebelarstva Anton Janša, pisatelj Ivan Cankar in drugi.

XV. PEVSKO SREČANJE

„Od Pliberka do Traberka“

OB SODELOVANJU ZBOROV Z OBEH STRANI MEJE

Ta teden gre proti koncu letošnje XV. pevsko srečanje „Od Pliberka do Traberka“, ki kakor v prejšnjih letih poteka v znamenju sodelovanja pevskih zborov z obeh strani meje.

Danes zvečer bo ob 19. uri koncert v avli šolskega centra v Slovenj Gradcu, kjer bo nastopilo 11 pevskih zborov, med temi tudi moški zbor „Franc Leder Lesičjak“ iz Štebna, mešani zbor „Peca“ iz Globasnice, mešani zbor SPD „Srce“ iz Dobrle vasi, moški in mešani zbor SPD Radiše ter mešani zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni.

Zaključna prireditev pa bo v nedeljo ob 18. uri v športni dvorani pri ljudski šoli na Ravnah na Koroškem. Med skupno 20 zbori bodo sodelovali tudi Koroški partizanski pevski zbor iz Celovca, mešani zbor „Podjuna“ iz Pliberka, mešani zbor „Danica“ iz Šentvida, mešani zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca, mešani zbor „Rož“ iz Šentjakoba in moški zbor „Edinost“ iz Pliberka.

Blizu 4 milijone ljudi

je že prisluhnilo Tržaškemu partizanskemu pevskemu zboru

Tržaški partizanski pevski zbor „Pinko Tomažič“ obhaja letos — kakor smo v našem listu že poročali — desetletnico svojega obstoja. Svoj jubilej je pred nedavnim počastil s slavnostnim koncertom, prejšnji teden pa je imel svoj redni občni zbor v Bazovici, kjer je podal obračun desetletnega uspešnega delovanja.

Tozadevni številčni podatki, ki jih je navajal tajnik Davorin Križmančič, so brez dvoma zanimivi: zbor šteje danes 139 rednih in 129 podpornih članov, v desetih letih svojega obstoja je imel nad 260 koncertov, ki jih je obiskalo skoraj 4 milijone ljudi, za pripravo svojih nastopov pa je imel zbor okoli 1000 vaj.

Na občnem zboru so zavzeli stališče tudi k trenutnemu položaju slovenske narodne skupnosti v Italiji ter v brzojavki, ki so jo poslali pristojnim italijanskim dejavnikom, zahtevali končno uzakonitev globalne zaščite. Pri tem so opozorili, da Italija že vrsto let dolguje izpolnitev obveznosti, ki jih je sprejela z osimskimi sporazumi, zato Slovenci v Furlaniji-Julijski krajini še vedno ne uživajo pravic, ki so jim zagotovljene v ustavi.

PREMIERA V BELJAŠKEM KLETNEM GLEDALIŠČU:

Grozljiv prikaz defektnih medčloveških odnosov

Z dvema turobnima enodejankama gre beljaško kletno gledališče „Studiobühne“ v spomladansko sezono. Po nepričakovano velikem uspehu komedije „Sluga dveh gospodov“ so se zdaj lotili dveh sodobnih dramskih komadov, ki sta hkrati prikaz in obtožba defektnih med(ne)človeških odnosov v današnjem času. Gre za enodejanki „Strandgut“ („Naplavina“) in „Stille Nacht“ („Sveta noč“) nemškega avtorja Haralda Muellerja.

V „Naplavini“ gre za mlad zakonski par na plaži, katerega otrok se je pravkar utopil, in ki zdaj — ne da bi bila zmožna vzpostaviti kakršenkoli odnos do tega dogodka, do drugega in do sebe — čakata na nekaj, kar ni mogoče dočakati. V likih tovarniškega delavca in blagajničarke v blagovnici so nakopičene značajnostne poteze ljudi današnjega časa, katerih ravnanje je v veliki meri v naprej določeno s stereotipi radia, televizije, časopsov in predvsem reklame industrije in pri katerih tudi najhujši dogodki ne zapustijo več nobenih sledov. Zakonca sta prave naplavine današnjega mehaničnega in mehaniziranega potrošniškega sveta, ki ljudi obsoja na funkcioniranje in jim brani živeti, torej pristno občevati drug z drugim. Gerti Reitter in Josef Ess se kot človeške naplavine prav grozljivo vklapljata v antiestetsko sceno, ki jo je postavil slikar Alois Köchl, in njuna igra prav udarja na želodec, tako pristno poustvarjata vsakdanje stereotipno vedenje ljudi, ki je zreducirano na umetne fragmente najlonske družbe.

Nič manj ne prizadene „Sveta noč“, kjer sin, majhen fabrikant mesnih izdelkov, skuša prepričevati svojo mater v domu za ostarele, da je tokrat iz poslovnih vzrokov ne more odpeljati na skupno praznovanje božiča. Sterilno okolje konfekcijsko opremljene sobe v domu še stopnjuje prikaz odtujenosti ljudi drug od drugega, ki je toliko bolj šokanten, ker ga avtor ponazarja z najbolj glorificiranim človeškim razmerjem v tej družbi, z razmerjem med materjo in sinom. Lik matere, včasih morda malo preglasno in preživahno za svoja leta, upodablja sicer nadvse avtentična Erika Platzer, medtem ko sina igra Josef Ess.

Oba komada je režiral mladi Willi Bernhart iz Kapfenberga, ki je do lanskega oktobra delal v Varšavi in ki ga bodo po besedah vodje beljaškega odra Alfreda Meschnigga skušali pridobiti tudi še za druge uprizoritve.

p. w.

60 let „Borbe“

Prejšnji teden je vodilni jugoslovanski dnevnik „Borba“ obhajal šestdesetletnico izhajanja.

„Borba“ je bila ustanovljena v Zagrebu 19. februarja 1922 kot glasilo KPJ, vendar se je prvo obdobje njenega izhajanja končalo že po nekaj letih, ko je bila po šestojanuarski diktaturi leta 1929 prepovedana. Ponovno je začela izhajati „Borba“ med narodnoosvobodilno vojno, in sicer 19. oktobra 1941 v osvobojenem Užicu; takrat je bila edini protifašistični list v zasužnjeni Evropi, ki je izhajal vsak dan. Tedaj je „Borba“ odigrala pomembno vlogo pri propagiranju in širjenju narodnoosvobodilne misli, kakor jo igra po osvoboditvi kot skupno glasilo SZDL pri graditvi domovine ter pri razvijanju in utrjevanju bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije.

Na vse te velike zasluge so opozarjali vodilni družbenopolitični predstavniki, ko so kolektivu „Borbe“ čestitali ob šestdesetletnici izida prve številke.

ŠENTPRIMOŽ:

Mlada igralska skupina z novim elanom

Prosvetno društvo „Danica“ si je izbralo pravi termin za premiero veseloigre s petjem „Študentje smo“. Ljudje v nabito polni dvorani v Kulturnem domu so se zvijali od smeha ter prelivali solze, ker je mlada igralska skupina z odlično naštudiranim komadom zvabljala publiko iz rezerve. Domačini pravijo, da že dolgo ni bilo takšne igre, pri kateri so se veselili nad šalami na odru kakor tudi zaradi prepričljivega nastopa mladih igralcev. Po nastopu so društveniki in igralci sami lahko ugotovili, da je bila ta igra korak naprej v društvenem prosvetnem delu, posebno kar se tiče igralskega naraščaja.

(Z leve na desno): Micka Hobel, Barbara Stern, Marija Kežar, Marko Polcer in Martin Rutar

S pomočjo odličnega režiserja Silva Ovsenka so si izbrali igro s petjem, v kateri si študentje privoščijo nekaj tednov oddiha, ki jih preživijo razposajeno in v mladostni podjetnosti. Z njimi je tudi profesor samec, ki se v svojih zrelih letih ogreje za neko bivšo umetnico. Glavno vlogo pa igra študent Živko, ki si izmisli vrsto zapletk, med drugim hoče pomagati svojemu prijatelju do poroke s prijateljico. Na poti do tega cilja pa je treba rešiti še celo vrsto zapletenih zadev.

Igra, za katero je napisala Metka Bučar besedilo, Danilo Bučar pa glasbene točke, je bil pravi komad za vstop cele vrste mladih igralcev v odersko dejavnost. Večina igralcev je nastopala namreč prvič in največ jih še nima dvajset let. Režiserju Ovsenku in Hanziju Kežarju, ki je skrbel za glasbeni del igre in ki je imel odlično roko pri izbiri igralcev za posamezne vloge, lahko samo čestitamo, da sta skovala to igralsko skupino. Mladi igralci niso samo igrali svoje vloge, živeli so na odru, nastopali sproščeno, izgovarjali razločno, prepevali brez treme in s tem nastopom želi toliko aplavza in sproščenega smeha, kot že dolgo nobena skupina.

Pri vajah, ki so se začele decembra meseca in ki so bile v počitnicah vsak dan, seveda ni zgledalo vselej tako zadovoljivo. Treba je bilo prebiti šele led, toda splačalo se je, to so videli igralci sami. Odlično so se ujemala tudi vsa druga dela, pod vodstvom Saše Kumpa je skupina sama poskrbela za kulise, maske je oblikovala Marica Hobel, Kristijan Sadnikar je bil oderski mojster, za luč pa je skrbel Milan Mohar, soflerka Rozvita Wutej pa prav gotovo ni imela zelo težke naloge. Na klavirju je spremljal pevce Hanzi Kežar.

Marija Stern in Mirko Wakounig

Ne bomo izpostavljali nobenega igralca in nobene igralke, sodbo si naj napravi vsak sam, saj bodo nastopali igralci „Danice“ v prihodnje še v marsikaterem kraju južne Koroške, prav tako pa tudi v Sloveniji. Svoj drugi nastop imajo konec tedna v Šentilju. Omeniti pa je le treba, kdo je nastopal: Micka Hobel je igrala trgovko, Marija Kežar njeno hči, Barbara Stern njeno nečakinjo, Mirko Wakounig profesorja Goloba, v vlogo študentov so se vživeli Martin Rutar (Lado), Marko Polcer (Živko), Miro Polcer (Oki), Hanzi Polcer (Marijan), Kristijan Sadnikar (Peter), druge študente pa so igrali Hanzi Kežar, Adolf Blažej, Martin Mohar, kot gostje so nastopali Stanko Polcer, Bernardka Hobel, Marjana Polcer ter Danica Kežar, gospoda Breithuta je igral Folti Rupic, veletrgovca Rudolfa Kobeja Franci Polcer, vsem pa je natakal Martin Mohar.

Prva nagrada za zmagovalca teka „Arihova peč“

Za zmagovalca smučarskega teka v okviru IV. zimskega pohoda „Arihova peč“ prihodnjo nedeljo je rezervirana zgornja spominska plaketa, ki jo je tudi letos prispeval „Slovenski vestnik“.

Masovni štart za tekače na 3 km in 6 km bo ob 10.30 uri, 30 minut kasneje pa štart za tekače na 12 km. Tekači bodo tekmovali v 8 skupinah, čakajo jih pa številni pokali, ki so bili nabavljeni v celovški trgovini Karl Singer. Med nagradami so tudi smuči, ki jih podeljuje tovarna Elan iz Brnce, in še drugi dobitki. Vsak udeleženec pohoda in teka pa bo prejel diplomo in značko.

Pred štartom bo na Hodnini kratka spominska svečanost posvečena padlim partizanom pod Arihovo pečjo februarja 1945 in 40-letnice nasilnega izseljevanja in vključitve v protifašistični upor.

BOROVLJE:

Čestitke zaslužnim članom društva

Slovensko prosvetno društvo Borovlje je zadnji ponedeljek skupno s Slovensko prosvetno zvezo čestitalo trem članom društva ob njihovem življenjskem jubileju ter jim predalo priznanja za njihovo dolgoletno društveno delo.

75-letnega Antona Špruka poznamo kot dolgoletnega pevovodjo boroveljskih pevcev, ki je imel v času med obema vojnama enega najboljših koroških zborov, in ki je tik po koncu druge svetovne vojne kot prvi začel spet s pevsko-kulturnim delom. Po poklicu graver, se je lotil tudi pisanja notnih listov, ki se odlikujejo po svoji oblikovni dovršenosti. Precej jih je še ohranjenih. Podpredsednik SPZ Joško Hudl je zaslužnemu pevovodji predal v okviru društvene svečanosti za dolgoletno delovanje na kulturnem področju plaketo SPZ. V imenu domačega društva pa mu je predsednik Melhior Verdel podaril spominski krožnik s šopkom cvetlic. Špruk je v Kapli ob Dravi še vedno aktiven kot cerkveni organist.

Še dva društvenika sta bila ta večer deležna čestitk. Valentin Orasch, ki je bil dolgoletni predsednik glinjskega prosvetnega društva, in se je pozneje včlanil v boroveljsko društvo. Grejo mu zasluge za ohranitev društvene dvorane pri Cingelcu na Trati. Kot predsednik Glinjske posojilnice pa skrbi za to, da boroveljsko društvo lahko razpolaga s sobo v Posojilnici v Borovljah. Janko Oitzl, ki je kot Orasch obhajal pred kratkim svoj 70. življenjski jubilej, ima zasluge kot dolgoletni finančni odbornik društva. Kot predsednik Posojilnice Borovlje pa je svoje prispeval, da je postala ta slovenska ustanova pomemben gospodarski dejavnik spodnjega Roža, kar koristi tudi kulturnemu razvoju tega področja. Oba slavljenca sta iz rok predsednika Verdela prejela tudi spominski krožnik društva.

Za kulturni okvir je skrbel domači moški pevski zbor pod vodstvom Romana Verdela. Skromna slovesnost pa je izzvenela s pripovedovanjem slavljencev in z družabnostjo.

ŽELEZNA KAPLA:

Nov vrelec mineralne vode

Nekaj mesecev ima občina Železna Kapla že naziv zdravilišča, seveda to občinskim možem in ženam ni odvzelo skrbi v zvezi z zdravilnim kopališčem „Carinthia“. Kopališče je namreč že nekaj časa v gospodarskih težavah, in vse upanje je občina zato zastavila v nova vrelišča. Kajti brez novih vrelcev ni mogoče povečati število gostov v zdravilišču in tako zagotoviti nadaljnji obstoj podjetja.

Zato išče že od začetka februarja naprej posebno podjetje nove vrelce mineralne vode. Te dni je delavcem uspelo predreti zelo trdo kamnito plast in priti do novega vrelca. Dela bodo nadaljevali prav tako pa tudi analizo novega vrelca. Strokovnjaki so optimistični in računajo, da bodo dela zaključena do meseca maja. Zadovoljna je tudi občina, ki je za sedanja dela namenila 3/4 milijona šilingov, ki jih je prejela pred dvemi leti v obliki plebiscitne subvencije dežele.

DANES ZADNJI DAN PRIJAV ZA SLOVENSKO GIMNAZIJO

Danes je zadnji možni termin za prijavo otrok, ki naj v šolskem letu 1982/83 obiskujejo Zvezno gimnazijo za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni (danes 26. 2. 1982 je pisarna odprta še do 13. ure) ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Platz 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

7. Rožanski izobraževalni teden

5.–14. MARCA 1982

Petek 5. marec ob 20. uri, Št. Jakob v R., Farna dvorana
univ. prof. dr. Erwin Ringel, Dunaj
O psihološki situaciji manjšine in večine

Sobota 6. marec ob 9. uri. Št. Jakob v R., društvena soba
Nadaljevanje razprave o predavanju dr. Ringla z ozirom na dejanski položaj na Koroškem
ob 19. uri, Borovlje, pri Wundru
Pregnanstvo in odpor v boroveljski okolici

Nedelja 7. marec ob 19.30 uri, Slovenj Plajberk, gostilna Folta
Pregnanstvo in odpor v boroveljski okolici

Ponedeljek 8. marec ob 20. uri, Kotmara vas, pri Mežnarju
Teodor Domej: **Iz zgodovine koroških Slovencev s posebnim ozirom na Kotmaro vas** (predavanje z diapozitivi)
ob 20. uri, Sveče, pri Mihiju (stara šola)
dr. Anton Feinig: **Imena iz Sveč in okolice**
(Predavanje s skioptičnimi slikami)

Torek 9. marec ob 20. uri, Rožek, ljudska šola
dr. Gert Lach: **Forum za aktualna vzgojna vprašanja**

Sreda 10. marec ob 20. uri, Bistrica v R., ljudska šola
40-letnica pregnanstva in oboroženega odpora v naši občini

Četrtek 11 marec ob 20. uri, Velinja vas, pri Knabrlnu
Rudi Gröblacher in Zdravko Schellander:
Potovanje po Kitajski (skioptične slike, film)
ob 20. uri, Št. Jakob v R., društvena soba
Izseljevanje koroških Slovencev na primeru Št. Jakoba
(Zgodovinski uvod, pričevanja)

Sobota 12. marec, od 17. ure naprej, Sveče, pri Adamu
Dan domačih jedil
ob 16. uri, Bilčovs, pri Miklavžu
Nastop učencev glasbene šole

Nedelja 14. marec ob 14.30 uri, Bistrica v R., kinodvorana
Zaključna prireditev
Srečanje rožanskih pevskih in instrumentalnih skupin

Loče

Na pustno nedeljo je SPD „Jepa-Baško jezero“ priredilo pri Pušniku veselico, ki je bila dobro obiskana in jo je počastil s svojim obiskom tudi konzul SFR Jugoslavije g. Naberžnik s soprogo. Iz Slovenije smo imeli v gosteh moški oktet DPD France Prešeren iz Žirovnice, ki je z ubranim petjem olepšal potek in nudil poleg pustnega veselja tudi lep kulturni užitek. Pogrešati je bila edinole večja prisotnost mladine, saj so na plesišču resda prevladovali zrelejši letniki, ki pa so prikazali, da nič ne zaostajajo za osemnajst, ali dvajsetletniki, tudi ne v trenutno najbolj priljubljenem „ptičjem plesu“. Prav dovršeno obvladata te „gibalne vaje“, ki so nedvomno važen sestav rekreacije človeka, gospa in gospod konzul, ki sta marsikomu dala zgled, kako v „časih, kot današnjih“, ne ohraniš le, od mnogih zaželeno vitko linijo, marveč tudi svoj mladostni čar. Vsekakor je človeku potrebno, da od časa do časa tudi odmakne vsakdanje skrbi ter se v prijetni družabnosti, ob veselih, domačih zvokih zavrti po plesišču. V kolikor je temu večeru to uspelo, v tolikšni meri je bil to uspeh.

Gimnazijci so plesali

Osmošolci slovenske gimnazije v Celovcu so pretekli petek vabili na svoj ples. Ob muziki „Štirih kovačev“ in dua „Seasons“ so dijaki, študentje, druga mladina in tudi nekaj staršev plesali in se zabavali do zgodnjih jutranjih ur. Prijetno vzdušje, ki je vladalo, je prav gotovo tudi zasluga dijakov, ki jim ni bilo veliko za etablirane oblike plesnih noči. Nekateri bi radi seveda tudi to prireditev vklenili v stroge predpise in formalitete, vendar pa to ni po okusu današnje mladine. Častni gostje prav gotovo ne bi bili užaljeni, če jih ne bi pozdravili osebno, in bi jim dijaki z vsemi ostalimi izrekli prav prijetno in toplo dobrodošlico.

Posebna skupina dijakov je s sambo in tangom še popestrila večer. Zadovoljni pa so bili dijaki z izkopičkom, ki so ga napravili s srečolovom in prostovoljnimi prispevki. Menda je to kar solidna podlaga za bodoče maturitetno potovanje.

NONČA VAS

Za vedno sta nas zapustila

Zopet so zapeli nončavaški zvonovi in naznanjali, da se je za vedno poslovila od tega sveta Šimonova mati iz Nonče vasi. Dolgo časa je bila bolna, vendar je z veliko potrpežljivostjo prenašala to bol. Nikoli ni tarnala in tako je 4. februarja v 87. letu starosti zaključila svojo življenjsko pot. Vsi, kateri smo poznali Šimonovo mater, smo se 6. februarja zbrali na nončavaškem pokopališču, da se poslovimo od dobre in skromne Šimonove matere. Življenjska pot pokojne matere je bila vse prej kot lahka. Njeno življenje je bilo en sam delovni dan. Že kot mlada deklica je morala trdo in težko delati. Velika skrb za dom in svojce pa jo je spremljala vse življenje. Lahko rečemo, da je Šimonova mati večji del svojega življenja prebila pri opravljanju kmečkih del, bodisi na travniku, polju ali v hlevu. Vedno smo jo srečavali z motiko, s srpom ali grabljami pri delu na polju — pa je bila v poletju še takšna vročina — sključeno in zamišljeno v svoje delo. Poznala ni počitka ali uživanja, kvečjemu se je oddahnila tedaj, ko so jo opozarjali nončavaški zvonovi k molitvi ali počitku. V tistem kratkem prostem času, ki ji je še ostal, pa je šla vedno peš v cerkev v Pliberk, da je tam kot verna mati dobila novih moči. Nikdar pa pokojna mati ni zapravljala svojega skromno odmerjenega prostega časa v zabavah ali brezdelju. Vedno je vzorno skrbela za svojo številno družino in le malokdaj si je lahko privoščila kratek počitek. Če pa je le mogla se je zatopila v branje knjig, katere so ji bile najzvestejše spremljevalke skozi življenje. Rada je brala in črpala iz teh zakladov slovenske besede. Že kot mlada deklica pa se je vneto udejstvovala v slovenskem izobraževalnem društvu v Pliberku, kjer je dobila tudi svojo močno hrbtenico za vse življenje. Tudi to svojo zvestobo naši slovenski besedi je prenesla na svoje številne otroke in s tem v polni meri izpolnila svoje materinsko poslanstvo.

Na domu in ob odprtem grobu so se od dobre in tihe Šimonove mame z žalostinkami poslovili cerkveni pevci, mestni župnik Kulmež pa ji je izrekel zadnje besede ter opravil pogrebni obred. Domača zemlja naj ji bo lahka. Svojcem izrekamo naše globoko sožalje.

O

Prav tako smo se v sredo 10. februarja na nončavaškem pokopališču poslovili od Maksa Rudolfa pd. Kovačevega Maksa iz čirkovškega grabna. Še komaj v 47. letu starosti je bil, ko je moral umreti zaradi neozdravljive bolezni, ki ga je spremljala že dalj časa. Iskal je pomoči v bolnici in se do zadnjega tolažil, da bo že okreval in da bo še lahko šel v svoj novi dom. Pokojni Maks je bil delavec pivovarne Sorgendorf pri Pliberku. V svojem poklicu je kot član osebja, ki prevaža in dostavlja gostilnam in trgovinam pivo, znan in poznan po celi Koroški. Vedno se je vozil na delo z mopedom pa če je bilo še tako slabo, deževno ali mrzlo vreme. Mnogo sodov piva, ki pa niso bili lahki, je moral naložiti, razložiti in znositi po strmih stopnicah v kleti in nazaj in to leto za letom. Težko je bilo njegovo delo, vendar ga je rad opravljal, dokler mu je zdravje dopuščalo.

Od pokojnega Maksa se je poslovilo mnogo žalnih gostov širom Koroške in mu tako izreklo zadnji bog lonaj za storjeno delo.

Naj se po trudapolnem življenju spočije v domači zemlji. Ženi, otrokoma in sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje. *Ikej*

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na
DIA-PREDAVANJE

Mont Everest - Daulagiri

v petek 5. marca 1982 ob 19.30 uri v dvorani Mohorjeve hiše v Celovcu, 10.-Oktober-Straße 25
Predavatelj: Stane Belak - Šrauf, vodja jugoslovanske odprave na Daulagiri in član jugoslovanske odprave na Mont Everest.
Izrabite to enkratno priložnost in udeležite se predavanja.

17. spominski pohod pod stolovimi zasneženimi planinami

Letošnjega 17. spominskega pohoda na Stol v spomin na bitko slovenskih partizanov s fašistično policijo in domačimi izdajalci 20. februarja pred 40 leti, se je udeležilo blizu 5000 ljudi, med njimi tudi zastopstvo Slovenskega planinskega društva Celovec.

Zaradi poledenelega južnega pobočja Stola je tokrat pohod na vrh Stola odpadel. Zato pa so se množice pohodnikov pomikale v petek, soboto in nedeljo skozi sneg pod Stolovim vrhom in sicer od Valvazorjevega doma čez Žirovniško, Zabreško, mimo Smokuške in Doslovške planine. Hoje je bilo za približno tri ure. In če še pribijemo 3 ure hoda iz doline do Valvazorjevega doma in nazaj, je bilo vsega skupaj 6 ur hoda. Naši planinci so se udeležili pohoda v soboto in nedeljo.

Bitke na Stolu pred 40 leti se je udeležilo 38 borcev. Svobodo je pričakalo 13 borcev. V borbi je padel partizan Jože Koder. Ob tej priložnosti so bile požgane Prešernova koča in pastirske koče pod Stolom. O dogodkih pred 40 leti je pripovedoval udeleženec bitke na Stolu Franc Konobelj-Slovenko.

Ob štiridesetletnici pregnanstva in upora

Izselitev koroških Slovencev je bila temeljito pripravljena

S tako imenovanim anšlusom marca 1938 se je formalnopravna ter družbena situacija koroških Slovencev bistveno spremenila. Ne samo, da so se v letih 1938 in 1939 vrstile številne prepovedi slovenskih prireditev, da so nacionalsocialistične oblasti že marca 1938 pozaprle več vidnih slovenskih funkcionarjev in duhovnikov, Kärntner Heimatbundu je uspelo, da je personalno in institucionalno ohranil svojo protislovensko naravnanost. Celoten aparat KHB je bil vključen v nacionalsocialistično stranko, v tako imenovani NS-Gaugrenzlandamt, ki ga je vodil Maier Kaibitsch.

S tem, da je bila Maier-Kaibitschu leta 1939 poverjena izpeljava preselitve optantov iz Južne Tirolske in Kanalske doline na Koroško, se mu je nudila „ugodna" priložnost da je stopnjeval raznarodovalno politiko na Koroškem. Hitler je namreč želel, da bi rešil južnotirolski problem s transferom nemške manjšine v tretji rajh. V ta namen sta se Italija in nacistična Nemčija oktobra 1939 sporazumeli o preselitvi južnotirolskega prebivalstva v rajh.

Maier-Kaibitsch je skušal izkoristiti to akcijo za naselitev neslovenskega elementa na področju južne Koroške. Dne 13. 2. 1939 je pisal uradu reichskomisarja za utrditev nemškega naroda v Berlin, da bo s sodelavci „skrbel za to, da se bodo na jezikovno mešanem ozemlju Koroške izrabile vse možnosti za naselitev nemških obmejnih kmetov". V drugem pismu deželnemu kmečkemu vodji pa je poudaril: „Zdaj imamo . . . na Koroškem s to akcijo možnost, da jezikovno mešani obmejni pas ojačimo in zavarujemo z naselitvijo nemških kmetov. To je tista možnost, za katero smo se že vedno prizadevali in ki jo moramo z vso silo izrabiti".

Že leta 1939 je Maier-Kaibitsch ustanovil dve delovni skupini, ki naj bi zasledovali naslednje cilje:

a) načrtovanje in nadzorstvo nad nakupom zemljišč ter

b) načrtovanje in nadzorstvo nad naseljevanjem preseljencev.

Prvi načrti za množično izseljevanje koroških Slovencev izvirajo iz jeseni 1940. V nekem elaboratu je bilo predvideno za naselitev južnotirolskih Grödnertalerjev področje Železna Kapla—Sele-Fara, v katerem je bilo 290 kmetij, ki so „izključno v tujerodnih rokah" . . . „Rešitev narodnostnega vprašanja tega področja se zdi blizu, tako da je treba imeti naselitev na tem področju vedno pred očmi".

Z napadom na Jugoslavijo v aprilu 1941 se začenja doba popolnoma brezobzirnega nastopa nacistov proti koroškim Slovencem. Že 25. 8. 1941 je Himmler izdal odredbo o preselitvi kanalskih optantov na Koroško in Gorenjsko ter Mežiško dolino. Med drugim Himmler odreja:

„Dvojezično ozemlje reichsgaua Koroška (nekdanje plebiscitno področje) je zaradi združitve narodnostno političnega položaja še posebej pritegniti za naselitev. Odbere naj se kakih 200 slovenskih družin tega področja, ki so narodnostno in državno nasprotne . . ."

Na podlagi tega ukaza so vsi oddelki tedanje deželne vlade, vsi uradi in oddelki koroške NSDAP, vsi kreisleiterji, instance kmečkih organizacij ipd. pričeli s sistematičnim zbiranjem slovenskih družin, ki so jih potem 14. in 15. aprila 1942 pregnali v razna taborišča v notranjosti rajha.

Letos obhajamo štiridesetletnico pregnanstva in obenem tudi štiridesetletnico vključitve koroških Slovencev v vstajo slovenskega naroda. Obeh dogodkov se bomo spominjali skozi celo leto, osrednja spominska svečanost pa bo v nedeljo 18. aprila 1982 v celovškem Domu glasbe.

PAVLA ROVAN 13

Kje so tiste stezice

KOROŠKA POVEST

Z gora je prihajala že jesen. Po gozdovih so pele sekire. Trušč odraslih, padajočih dreves je odmeval preko grmovja do njune stare, z mahom obrasle klopi. Zdaj je bil sončen dan, že zjutraj so se valile sive megle. Skozi prosojno igličevje so padali topli žarki. Na posekah so se že valili oguljeni hlodi in ta gozdni nemir se je vtapljal v njunem pogovoru. Toliko novega, lepega in bridkega jima je prinesel vsak dan.

Sedla sta na javorovo klop ob potoku.

„Le kaj je bilo očetu, tako nenadoma je prišlo vse to."

Stisnila se je k njemu, kot bi čakala na besedo, ki bi olajšala njuno tesnobo.

„Skopost in nepravičnost se udinjata druga drugi. Ko je oče uvidel, da sem kot sin delal za dva, bi moral pač vzeti dva pomočnika. Tega pa ni hotel. Ko se je vsak dan ob delu preveč ogrel, se je hladil pred trgovino. Jesen je letos zelo hladna in prehladil se je. Pljučnice ni prestal, prepočasni so bili tudi z zdravnikom, čaji niso za vse. Tako je ta nenadna očetova smrt priložnost, da se bodo raznesle govorice, Heimatbund pa bo spet pristavil svoj lonček strupa. Za pogrebom nisem šel. Sam sem se poslovil od njega. Oče mi je bil in vsega ni bil sam kriv. To strankarsko nebrzdano klevetanje ga je obdajalo in oblikovalo v to, kar je bil. Zabolela me je zadeva v banki. Moj dedni delež je oče sicer prepisal, toda na vezano vlogo, za dve leti. Ostrmel sem in se v banki s težavo obvladal. Tisti dan sem premišljeval, da bi odšel s Tevžem v tujino V tovarni so za dveletno prepoved dviga vloge izvedeli uradno. Razložiti sem hotel . . .

— Dve leti? Ravno dovolj, da kar jutri prevzameš komercialo — so mi dejali in segli v roke. Vesel sem, tovarištvo je velika stvar. Več pravičnosti in veliko grenkih ur bi se posamezniku in družbi razcvetelo v vabljiv sončen svet . . . Nisem več razmišljal, hitel sem k tebi."

Razgrnil je svoje poglede na svet, ki ga obdaja, na svet obeh narodnosti, in ko je že mislila, da se ji je izpovedal, je razširil roke, kot bi hotel objeti njo in svoje lastne besede: „Vrhovno sodišče na Dunaju je razveljavilo prvo sodbo, s katero so nas tu krivično obsodili. V tem vidim ploden korak, ne gre samo za neprimerljivost pravic obeh narodnosti, gre za priznanje človekovih pravic. Zdi se mi, da ima to posebno vrednost, četudi ni edina tožba. Tako so nakazali vsaj malo pravičnosti in tega sem vesel. Škoda, da oče tega ni dočakal, morda bi se nad tem zamislil in spregledal."

In oči so obvisele na njej.

Veliko vode je medtem odteklo po bistrem potoku. V skritem kotičku še stoji javorova klop, na kateri sta Greta in Andreas vedno sedela pod Zalino domačijo in skupno kovala življenjsko pot. Tedaj mu ni bilo lahko.

Kot bi imel uteži na nogah, ga je vleklo k tlom. Ne bo popustil. Uprl se bo nazorom staršev. Ni imel kaj izbirati, saj Greta ne bi hotela biti na njegovem domu. Svoje poštene poglede na sožitje obeh narodnosti je vpletel v svojo bodočnost.

Preudaril je, da nihče izmed očetovih sotrgovcev ne bi razširil rok in ga povabil k sodelovanju. Na križiščih pojmovanj se kleše tudi vsaka zaposlitev na tem območju. Njim se ne bi hotel udinjati. Ostal je vzravnan in se napotil v zadrugo. Vse drugače se tam razpravlja s človekom, ni nakovala, da bi kladivo padalo le na eno stran.

„Kaj iščeš?" ga je predramil prijazen glas.

Pogledal je znancu v obraz, ta pa je že odprl vrata na stežaj in dejal: „Tukaj je!" Stal je pred svojim dekletom. Nič mu ni povedala, da je že tu zaposlena.

„Ne dam si vzeti poguma," je tedaj dejala. „Zadruga bo odprla tudi oddelek za turizem. Že danes sem uredila angleško, slovensko in seveda tudi nemško pošto. Zaman sem čakala na državno službo. Mudi se mi, dobiva se v nedeljo na klopci."

Zdaj je razumel vse. Gretino veselje, da je njenega slabega občutja kriva le slabokrvnost. Tudi sam je bil rešen novih skrbi. Zdravnik se je tedaj nasmehnil. Teta Zala pa je še naprej dekle spodbujala k ješčnosti . . .

V zadrugo se je Andreas namenil le k upravniku. Zanimala ga je razširitev tovarne. Pred časom sta o tem razpravljala. Svoj skromni delež bi rad vložil v tovarno in se v njej tudi zaposlil. Tega Greta ni vedela. Tako sta vsak po svoji stezici našla skupno pot.

Privila se je k njemu in po telesu se jima je razlil žar ljubezni, tako enkraten, vseobsegajoč, ko se želja razprostre v nedogled, ko čutiš v sebi sleherni utrip ljubljenega bitja in ko daljave izginjajo z vsakim utripom.

Ob prenapetem loku čustev in vročih poljubih sta se zlila v eno. Iz pradavnine pojoče strune življenja. In ko obmolknejo, sta spet „jaz in ti", četudi na skupni poti.

Iz aktovke je vzel knjigo.

„Preberi, preberi doma! V šolskih knjigah tega ni. Mene pa je resničnost zgodovine vedno privlačevala. Že pred leti, ko tebe še nisem poznal, sem očetu razložil nesmiselnost njegovega vsenemštva na tukajšnjih tleh. Preberi!"

Tesno jo je objel in nadaljeval.

„Že pod Iliri se je tu naselilo pleme Slovenov. Karnija se je razprostirala prek Karnijskih Alp in do izvira Drave, in ko sem staršema dokazoval slovenski izvir priimka Karnschegg (Karnšek), je mati histerično zajokala, oče pa od presenečenja zaklel in odvrgel knjigo. Pobral sem jo

JUNAKI

Nikjer ni tako živo, kot zvečer pod našo mizo. Tam se zapleta, zamotava in prekucuje živ klobčič. Ta klobčič ima šestero nog in rok pa troje močnih grl. Noge se gibljejo z bliskovito naglico na vse strani, roke grabijo zdaj v prazno zdaj v polno, mahajo in preizkušajo svojo moč, iz treh grl pa vriska in se smeje, ko da bi zvonkljali kraguljčki.

Ta klobčič so trije samosrajčniki. Njihova mamica pravi, da so trije razbojniki. Pa niso, ampak so trije ljubi fantiči, ki ne vedo, kam bi s svojim ljubim zdravjem. Čez dan jih je poln vrt, zvečer pa hiša. Umirijo se šele, ko ležejo v svoje posteljice. Utihnejo pa še dolgo ne. Le tiše se pogovarjajo, zakaj zunaj je tema. Teme pa se boje. Nekje zunaj v temi da je volk, pravijo. In se delajo pogumne.

„Jaz sem ga že videl!" reče najmlajši.

„Kdaj si ga videl? Ali danes?" vpraša srednji.

„Včeraj, ko je bila tema!"

„Eh!" zamahne z ročico najstarejši. Sanjal si!"

Zares sem ga videl, zares!" se zarepenči najmlajši in se na pol dvigne v posteljici, da bi se skregal ali celo stepel, če bi bilo treba.

„Kakšen pa je bil?" ga preizkuša srednji.

„Bele oči je imel. Vse je bilo črno okrog, samo oči so bile bele!" pove najmlajši in z izbuljenimi očmi gleda proti steklenim vratom, ki peljejo na vrt.

„Saj volk nima belih oči!" se zasmeje srednji. „Zelene oči ima, zelene, kakor tisti zdaj v knjigi!"

„Ne bele ne zelene, ampak rdeče!" vzklikne najstarejši in se skloni v postelji. „Rdeče in žareče! Če te pogleda, te kar speče!"

Mlajša bratca ne ugovarjata več. Rdeče in žareče oči — to je huje, kakor če bi bile bele ali zelene! Zato umolkneta in se zamislita.

„Kaj če bi ga z vodo? Ali bi oči ugasnile?" vpraša potem srednji.

„Ne bi, ampak voda bi zavrela!" pojasni največji.

In spet utihnejo vsi trije in se zastrme v šipe, za katerimi je tema, v temi pa strašni volk z rdečimi očmi. Najmlajši se pokrije, da mu samo še lice kuka izpod odeje, in šepne:

„Ko bom velik, si bom upal v temo tja do konca vrta! Do plotu in še naprej!"

„Jaz si upam že zdaj!" se pobaha najstarejši.

„Ne upaš si, ne!" ugovarja srednji. „Če bi si upal ti, bi si tudi jaz!"

„Ne upaš si!" vzklikne tudi najmlajši.

„Videla bosta!" se razhudi najstarejši in skoči s postelje na tla. Pogleda okrog sebe in se požene k mizici. Tam leži njegova puška. Vzame jo v roke, in potisne vanjo leseni naboj. Vzmet v puški zacvili in fantek se ničesar več ne boji. Z nabito puško v roki stopi k vratom, da bi jih odklenil.

Bratca strmita nekaj trenutkov vanj, potem pa skočita še ona dva s postelj. Srednji se oboroži z ojesom, ki se je bilo popoldne snelo z njegovega vozička, najmlajši pa zgrabi svojo lopatko.

Ključavnica zaškrkne, vrata zacvilijo in trije junaki stopijo v temo. Roke in noge se jim tresejo. Odnehajo pa ne! Drug za drugim, spredaj najstarejši, zadaj najmlajši, stopajo po stopnicah navzdol in že so na vrtu. Tema je gosta, komaj da se še vidi peščena pot, ki pelje do plota. Tako tiho je, da je slišati hojo treh parov bosih nog. Trije junaki so že skoro ob plotu na koncu vrta. S smreke se utrga češarek, pada z veje na vejo in se skotali pred njimi po tleh. Najstarejšemu se sproži puška in vsi trije odskočijo za korak nazaj.

Z izbuljenimi očmi strme v temo predse in jo skušajo prodreti. Najstarejši obrne puško in zgrabi z obema rokama za cev. Boril se bo s kopitom, če bo treba.

Takrat pa priteče mamica za njimi.

„Ne, to je pa že od sile!" vzklikne, dvigne najmlajšega in srednjega v naročje ter podi pred seboj najstarejšega.

„Pokaj ste pa šli v temi na vrt?" povprašuje, ko jih polaga v posteljo.

„Nad volka!" se pobaha najstarejši.

„Nad kakšnega volka neki!" se jezi mamica. „Volk je v gozdu, ne pa tu!"

„Pa je! V temi je!" trdi najmlajši in še vpraša: „Pa ti? Bi se ti upala na vrt v temi?"

„Saj sem šla za vami! Zakaj bi se ne upala? Na vrtu je ponoči tako kot čez dan, le da je tema, drugega nič!"

„Zdaj že, ko si velika!" modruje srednji. „Ampak takrat, ko si bila tako majhna kot smo mi, ali bi si takrat upala?"

„Ne, takrat pa res še ne!" prizna mamica.

„Ha, mi si pa upamo, mi!" se izprsi najmlajši, da se odeja na njem kar dvigne.

Josip Ribičič

Pametne misli

- **Cena spoznanja je draga.**
- **Človek sam sebe najmanj pozna.**
- **Nositi bol je hudo, skrivati jo še težje.**
- **Čas je veter, ki pleve razpihava in le zrno pušča.**
- **Vsi ljudje so si podobni po besedah, le po dejanjih se razlikujejo.**
- **Kadar denar odhaja, ima sto nog, kadar prihaja, pa samo dve.**
- **Jezik lahko huje useka kakor meč.**
- **Ena roka se tudi v morju ne more umiti.**
- **Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.**
- **Male napake priznavamo samo zato, ker bi radi prepričali ljudi, da nimamo velikih.**
- **Človek je laže pameten za druge kakor zase.**
- **Nasveti starosti so kakor zimsko sonce: sijejo in ne grejejo.**
- **Knjiga je pot od krivice k pravici.**
- **Kdor nima značaja, ni človek, temveč stvar.**
- **Dobra obleka odpre vsaka vrata.**
- **Vojna je lov, kjer je človek človeku divjačina.**
- **Branje je najboljše učenje.**

Grad kralja Matjaža

Na severnem Madžarskem, tam kjer Donava preneha biti meja med Češkoslovaško in Madžarsko in se ostro obrne na jug, je majhen kraj s slovanskim imenom Višegrad. Stiska se pod enim od hribov, ki tu obdajajo Donavo; na vrhu so mogočne kamnite razvaline, ostanek nekdanje turške trdnjave. Razvaline so tudi ob vznožju — a te so nekaj posebnega.

Seveda ste že vsi slišali za kralja Matjaža, za njegova junaštva in pa, da s svojo vojsko spi pod goro, nekateri pravijo pod Peco, drugi pod Krimom, in čaka junaka, ki ga bo zbudil . . . Pravljica, pravite. Pa ni čisto tako.

Leta 1943 so arheologi ob vznožju griča nad Višegradom naleteli na ruševine starih zidov. Začeli so jih odkopavati in kmalu so prišli na dan ostanki lepega in velikega gradu, v katerem je pred petsto leti živel in vladal kralj Matjaž. Zgodovina ga je tudi že prej dobro poznala in sicer pod madžarskim imenom Mathyas Korvin, o njegovem gradu pa so dvomili, ker ni bilo nikjer nobenih sledov, dasi je ljudski glas vedel povedati o njem veliko lepega.

Izkazalo se je, da so leta 1542 Turki, ki so osvojili Ogrsko, grad do tal porušili; voda je s hriba nanašala na ruševine zemljo in pesek in jih postopoma čisto prekrila. Tako je, če že ne sam kralj Matjaž, pa vsaj njegov grad zares stoletja „spal" pod goro.

Po vojni so ruševine odkopali, očistili in nekaj delov palače celo obnovili. Zdaj tu lahko občuduješ umetelne kamnite tlake, prelep vodnjak iz rdečega marmorja, prestol samega kralja Matjaža in še marsikaj. Vse to je izkopano, zavarovano in ljudje od daleč in blizu prihajajo ogledovat ostanke gradu.

Ker gre za resnično osebnost, je treba reči nekaj besed o njej. Kralj Matjaž je vladal na Ogrskem v petnajstem stoletju. Prestol je zasedel komaj osemnajst let star, vladal pa je polnih dvainštirideset let. To je bil čas, ko so Ogrsko in okoliške dežele, med njimi tudi naše kraje, ogrožali Turki, povrh pa so ljudi hudo mučili samovoljni in pohlepni graščaki.

Kralj Matjaž je bil moder vladar, ki je spoznal, da graščaki mislijo le nase in na svoje koristi, zato je močno pristrigel njihovo oblast. Da ne bi bil odvisen od njih, je ustanovil najemniško vojsko — svojo slavno „črno vojsko".

Tako je kralj Matjaž s svojo močno „črno vojsko" branil Ogrsko in sosednje dežele pred Turki, doma pa je kmete, meščane in preprosto ljudstvo varoval pred samovoljo in nasiljem graščakov. Ljudje so resda morali plačevati visoke davke, toda ko so jih odrajtali, jih nihče več ni smel izsiljevati ali jim prizadeti krivico.

Kralj Matjaž je bil kar premoder vladar za tedanje čase. Njegovi nasledniki so bili dosti slabši; pod njimi je prej močna in urejena država kmalu razpadla in postala lahek plen Turkov. Modrega kralja pa je ljudstvo ohranilo v dobrem spominu ne le na Ogrskem, ampak tudi na Slovenskem, Slovaškem in v Romuniji. Povsod so zlagali o njem pesmi, legende in pravljice, ki krožijo še dandanes.

---

s tal in položil na omaro. Čez čas sem jo videl na njegovi nočni omarici, v njej prepognjen list, torej jo je bral.

‚Ali bereš knjigo,' sem vprašal neki večer, ko je ob dobri prodaji ljudem z druge strani meje bil izredno dobre volje.

‚Berem, berem,' je potrdil in pogledal izpod čela.

‚Moj oče ni govoril drugega jezika,' je nejevoljno dodal.

‚In ded?' sem dregnil vanj.

‚Ded pač, der Großvater, tega se spominjam. Tudi babice. Daleč je vse to. Tedaj je bil to veliki Österreich,' in pogladil je nos, kot bi vanj povlekel izrečene besede. Ob tej habsburški Avstriji je vzdihnil, kot njegov ded, ki je izgubil takrat svoje delnice. Zamahnil je z roko in odhitel čez hodnik v svojo razkošno razsvetljeno trgovino.

Vrata so ostro zacvilila, kot bi okovje stiskalo tudi zgodovino.

Nekaj časa je bil dvozeten za pogovore. V jeseni, ko so spet redno začele ‚Versammlunge' Heimatbunda, je bilo konec z njegovo realnostjo. Mati pa je ostala neomajna za čvrsto, čisto nemštvo na teh tleh.

‚Andreas spinnt,' je dvomila o moji razsodnosti.

Končno izvor imena sploh ni važen, še manj opredeljujoč. Imena so se skozi stoletja trgala, oblikovala, dopolnjevala ali spreminjala v raznih okoliščinah in naš čas naj bi spoštoval dvojezičnost za vse na tem koščku Koroške. To sem jima razložil takrat in hotel doseči, da bi spregledala resnico. Pa je bilo zaman.

Trdno sem upal, da bo nekega dne svetloba zapolnila tudi zastrupljeno srce mojih staršev, pa se je očetova življenjska nit pretrgala, preden je stopil na oplajajočo pot resnice."

Gledal je v daljavo, kjer so obrisi mehkejši, potem je sklonil glavo, z nogo premikal bele kamenčke in nenadoma razklenil roke.

„Domov se ne mislim vrniti," so ostro odjeknile besede in za trenutek je njegov obraz zalila rdečica. Sklonil je glavo in besede so se spet ujele v žuborenju potoka.

„Delež po očetu bi rad vložil v tisto tovarno. Vem, da mi bodo očetovi prijatelji delali težave, povsod segajo njihove roke, ki so najdaljše in povezane z nevidnim krogom. Imam toliko volje in poguma, da bom to izpeljal do kraja. V tovarni bodo zaposleni domačini. Tudi Gašper se bo priključil. Njegov sin že dela v tovarni."

Nekoliko je pomislil in gledal v orumenele ruše travnika.

„Doma je doma, mi je rekel pred dnevi. Vesel sem tega preobrata v svojem življenju. Pogledaš sočloveka v oči, jasno, z odkritim hotenjem in želiš skupnemu delu v tovarni uspeh. Nobene merkurske zvijačnosti, ki mi je bila od nekdaj zoprna. Razum in delo! Mislim, da bo tak človek popolnejši in ob tem . . ." segla mu je v besedo: . . . „tudi ob našem slovenskem jeziku cenjen in svoboden, enak drugim, — to želiš potrditi."

„To še prav posebno. Prihodnost naj bo odeta v človečnost in poštenega srca. V takega človeka se lahko oblikuje vsak zase, pravi Gašper in mladi moramo težiti za tem," je vneto razlagal.

„Spet si se razgovoril ko kak aktivist," je resno dejala.

„Ne, nisem aktivist, le razmišljam in iščem dokaze za svoje trditve, sovražim fraze in meglenost. V tem sledim Gašperju, tako preprosta in jasna je njegova beseda. Tudi delam to, kar govorim."

„Prav imaš, vendar čas tolikokrat prinese razočaranje." Ovila je ruto trdneje in njene besede je prekrilo šumenje vode. Z vsem srcem se je oklepala Andreasovih, Gašperjevih in Tevževih misli. Andreas je bil med njimi najstarejši, šole ga niso kot marsikoga vklenile v oklep teorije in besed, zato ga je vsa leta družila vez z mladimi obeh narodnosti. Ponosna je bila nanj.

„Kako se počutiš?" je nenadoma vprašal. Pred meseci ga je bilo strah . . . krvna slika in levkociti, in . . . objel jo je. „Kdaj bova pod skupno streho?"

Tedaj je srnica plaho zavila proti gošči in oba sta utihnila. Lep je ta gozdni svet in popoldanska pojemajoča svetloba je že metala sence v to tiho zakotje. Zasneženi vrhovi Alp v daljavi, nad njimi modro nebo, ki ga je videti samo od tod, očarljiv svet.

Bila mu je dolžna odgovor, zdaj je odgovorila s poljubom.

„Spomladi v maju sem nekoč hrepenela, zdaj pa čas ni važen."

Orel, ki se je mogočno dvigal v daljave nad belimi skalami visoke gorske stene, je vzbudil njuno pozornost. Molčala sta. Od domačije so doneli raztrgani glasovi harmonike, klici, vriski. Nedelja je danes in nikoli vnaprej dogovorjeni se bodo spet srečali s prijatelji in pevci pri teti Zali.

Stopila je proti stezi, kjer je žuborel studenček. Brzice hitijo k potoku, da šumlja po dolini do bistre Zile in zelene Drave, ki v svojem nadaljnjem toku valovi mimo mejnika in v svojem zrelem toku pozdravlja ob bregovih vse narodnosti in njih domačo govorico. Tedaj z ljubeznijo gleda v svet, raste z bistrimi potoki v mogočno reko, prisluhne in se veseli prijateljstva med narodi.

. . . Da bi vsi od človeka do človeka gradili stezice in spoštovali vsak materin jezik, povsod, tudi za Karavankami v avstrijski slovenski Koroški.

Bila sta srečna, vse ovire in vsi dvomi so se razlili v strugo življenja, da bi se oblikovali v novem utripu časa.

Prežet z ljubeznijo in resnico bo tudi njun zakon in novi rod razvezal vozle preteklosti, da bo tudi na Koroškem po težki zmrzali svet ozelenel in vzcvetel.

Objeta, molče sta se vračala k domačiji. Teta Zala ju je čakala na pragu.

Večerna zarja je z modrikasto rdečo svetlobo oblila nebo od obzorja do obzorja.

Konec

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 26. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Dunajska šola — 10.30 Rio Grande — 12.05 Popaj, mornar brez strahu in plemstva — 12.15 Čudovita dežela — in ljudje so rdeči — 13.00 Uredništvo — 13.10 Nordijsko svetovno prvenstvo v Oslu — skakanje — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Luzie, strah ceste — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Oddaja XY — 21.20 Made in Austria — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Nočni studio — 23.25 Oddaja XY — 23.35 Poročila.

SOBOTA, 27. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Mi — 11.05 George Balanchine in New York city ballett — 11.25 Nordijsko svetovno prvenstvo 1982 — tek za moške — 13.00 Uredništvo — 15.10 Mož, ki je bil Sherlok Holmes — 17.00 Gradbišče — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Igra z zvezdami — 21.50 Šport — 22.10 Johnny Cash — 22.55 Poročila.

NEDELJA, 28. 2.: 11.00 Uvod v današnji ORF koncert — 11.15 ORF stereo koncert — 12.40 Retorična komunikacija — 15.00 Dobro jutro, gospodična Fink — 16.45 Nils Holgersson — 17.10 Don in Peter — 17.15 Tehnika za otroke — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Operni vodič — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Prezident — 22.05 Šport — 22.20 Poročila.

PONEDELJEK, 1. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Johann Nestroy: Vražni obesek — 10.15 Glasbila: klavir — 10.30 Mož, ki je bil Sherlok Holmes — 12.10 Timor — otrok svetlobe — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Glej točno — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Konjske zgodbe — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.00 „Kje sem jaz"? — 21.05 Profesionalisti — 21.55 Šport — 22.25 Poročila.

TOREK, 2. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Gmota in prostor — 10.30 Sissi — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Leteča ladja 121 SP — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prizma — 21.00 Pobliskavanje — 22.30 Poročila.

SREDA, 3. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Francoščina — 10.05 Cepljenje in imuniteta — 10.35 štiri žene in en umor — 12.00 Možje brez živcev — 12.15 Prizma — 13.00 Redakcija — 17.15 Lutkovni oder — 17.30 Viki — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Marsikatere besede so neslišne . . . — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Obljuba ob zori — 21.55 Nogomet za evropski pokal — 23.55 Poročila.

ČETRTEK, 4. 3.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Predmetni pouk: kruh — 10.15 Avstrijska zgodovina — 10.30 Veliki Caruso — 12.15 Park avenue — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Poglej točno — 17.30 Neverjetne pustolovščine Lemija Gulliverja — 17.50 Oscar, super miš — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Matto vlada — 21.55 Doris Lassing: ob podelitvi avstrijske državne nagrade za evropsko literaturo — 22.40 Šport — 23.30 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 26. 2.: 17.30 Retorična komunikacija — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Od vražnega obeska do nakita — 21.00 Fascinirano odkrivanje — 21.20 Politika v petek — deset pred deseto — 22.20 Dvoboj v džungli — 0.05 Poročila.

SOBOTA, 27. 2.: 17.00 Ljubite klasiko? — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odvetnika? — 20.15 Strastneži — 21.40 Nenavadne zgodbe Ronalda Dahla — 22.10 Umor na via Veneto — 23.50 Poročila.

NEDELJA, 28. 2.: 13.10 Nordijsko svetovno prvenstvo — skakanje — 16.00 Klub 2 — 17.45 Sky at Westminster abbey — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Sissi — 22.00 Alfred Hitchcock kaže: „Cesta vodi v Dos Cucharos" — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 1. 3.: 18.00 Perspektive — 18.30 Če postanejo tv slike plastične — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Draga družina — 21.00 „Kje sem jaz?" — 21.05 Kambodža v letu 2 — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Človeške žene — 0.00 Poročila.

TOREK, 2. 3.: 17.45 Avstrijska zgodovina — 18.00 Orientacija — 18.30 Serija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 3. 3.: 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Serija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe Central — 21.05 Glasbena scena — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Save the tiger — 23.55 Poročila.

ČETRTEK, 4. 3.: 17.45 Predmetni pouk: voda — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Serija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pisan ljudski večer — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 26. 2.: 8.50 TV v šoli — 16.50 Smučarski tek na 20 km za ženske, posnetek iz Osla — 17.20 Poročila — 17.25 Kaj je novega na podstrešju, otroška serija — 17.55 Domači ansambli: Ptuj 81 — 18.30 Obzornik — 18.45 Pred izbiro poklica: poklici v železniškem gospodarstvu — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Na pragu smrti, ameriška nadaljevanka — 20.50 Ne prezrite — 21.05 Ti dnevi, ta leta: Filmska kronika 1952 — 21.50 Spremljajmo — sodelujmo! športna oddaja — 22.00 Nočni kino: Ritem zločina, jugoslovanski film — 23.30 Poročila.

SOBOTA, 27. 2.: 8.15 Poročila — 8.20 Potovanje škrata Spančkolina, češka otroška serija — 8.30 Ciciban, dober dan: Na topli peči — 8.45 ZBIS — S. Rozman: Oblaček Pohajaček — 9.00 Kuhinja Pri violinskem ključu: O violini — 9.30 Kaj je novega na podstrešju, otroška serija — 10.00 Pustolovščina, otroška serija — 10.30 Mesta: Stockholm, angleško-kanadska serija — 11.20 Za zdravo življenje — 11.30 Otrok in igra: Otroške igrače — 11.50 „Triglav" v južni Ameriki, 1. del dokumentarne oddaje — 12.25 Nogomet Sarajevo : Olimpija, prenos — 14.15 Poročila — 16.15 Smučarski tek na 50 km za moške, posnetek iz Osla — 16.45 Niš: Košarka Borac : Bosna, prenos — 18.15 Muppet show — 18.45 Naš kraj — 19.00 Zlata ptica — 1001 noč — 19.10 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Naše 15. srečanje — 21.35 Zrcalo tedna — 21.50 Adam ob 6. zjutraj, ameriški film — 23.25 Poročila.

NEDELJA, 28. 2.: 8.45 Poročila — 8.50 Živ žav, otroška matineja — 9.40 Izsiljevanje na atlantiku, ameriška nadaljevanka — 11.10 TV kažipot — 11.30 Narodna glasba — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.10 Oslo: Smučarski skoki (90 m), prenos — 15.45 Vse moje jeseni so žalostne, zabavno glasbena oddaja — 16.15 Prisluhnimo tišini, oddaja za slušno prizadete — 16.45 625 — 17.15 Športna poročila — 17.30 TV teka — 19.05 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Nepokorjeno mesto, nadaljevanka — 21.30 Športni pregled — 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 1. 3.: 8.45 TV v šoli — 17.10 Poročila — 17.15 Mesta: Rim, angleško-kanadska serija — 18.00 Delegatski vodnik — 18.30 Obzornik — 18.45 Mladinski studio — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Drama TV Ljubljana — 21.30 Kulturne diagonale — 22.30 V znamenju.

TOREK, 2. 3.: 9.00 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20 Potovanje škrata Spančkolina, zadnji del češke risane serije — 17.30 Jugoslovanski narodi v pesmi in plesu: Pesmi in plesi z otoka Krka — 18.00 Pisani svet — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi-Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Aktualno — 20.45 E. Zola: Nana, francoska nadaljevanka — 21.50 V znamenju.

SREDA, 3. 3.: 9.00 TV v šoli — 17.25 Poročila — 17.30 Ciciban, dober dan — 17.45 Katka, poljska otroška serija — 18.15 Pozdravljena, Makedonija — 18.30 Obzornik — 18.45 Državni ansambel gruzinske folklore — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna: Ne more biti zima, saj še poletja nismo imeli, kanadski film — 21.35 Miniature: Oblikovanje stekla — 21.55 V znamenju.

ČETRTEK, 4. 3.: 8.55 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20 ZBIR — S. Rozman: Oblaček Pohajaček, otroška risana serija — 17.35 Kuhinja Pri violinskem ključu: Izlet v naravo — 18.00 Mozaik kratkega filma — 18.30 Obzornik — 18.45 Pot do doma, dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Studio 2 — 21.30 Propagandna oddaja — 21.36 Dokumentaristi, dokumentarna oddaja TV Novi Sad — 22.35 V znamenju.

ORF — KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 26. 2.: 14.10 Obzornik — Zabavna glasba — Spominjamo se.

SOBOTA, 27. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 28. 2.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 1. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Iz ljudstva za ljudstvo — 16.00 V. Polanšek: Zgodba o Butalcih (Slovenska šolska oddaja za šolarje od 1.—8. šolske stopnje).

TOREK, 2. 3.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi — 14.10 Koroški obzornik — Kako danes živeti — Iščemo krščanski način življenja — Otroci, poslušajte!

SREDA, 3. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Za oddih in premišljevanje.

ČETRTEK, 4. 3.: 14.10 Koroški obzornik — Glasbeni mojstri.

Katoliška prosveta v Šentilju vabi na igro s petjem

ŠTUDENTJE SMO

v soboto 27. februarja 1982 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šentilju. Nastopajo igralci SPD „Danica" iz Šentvida v Podjuni.

PISMO BRALCEV

Betrifft: Bemerkungen zum Kommentar von Heinz Stritzl unter dem Titel „Vergessen können" in der Kleinen Zeitung vom 30. 1. 1982, Seite 4, mit der Bitte um Veröffentlichung als Leserbrief in Ihrer Zeitung

Markante Aussagen in dieser Stellungnahme Stritzls zu Äußerungen des Bundeskanzlers gegenüber der katholischen Kirche können nicht unwidersprochen hingenommen werden. Es handelt sich um allgemeine Bemerkungen des Kommentators zur jüngeren Geschichte Österreichs und zum Problem der Bewältigung der Vergangenheit. Diese bedürfen einer entschiedenen Entgegnung und Korrektur, wobei es an sich nicht darum geht, die Position Dr. Kreiskys zu verteidigen.

Als zentrale Feststellung führt Stritzl aus: „Kreisky vergißt, daß er nicht der einzige war und es vor wie nach 1938 und auch nach 1945 Hunderttausende Menschen in diesem Land gegeben hat, die Opfer eines der Regime geworden sind. Bisher konnte man glauben, daß diese Zeiten der österreichischen Vergangenheit bewältigt sind." — Diese Sätze stellen eine ungeheuerliche Verfälschung geschichtlicher Tatsachen dar. Der Verfasser wertet nämlich die Opfer des Faschismus gleich wie jene „Hunderttausenden Menschen" „auch nach 1945", also die belasteten und minderbelasteten Nationalsozialisten („Opfer" welchen Regimes nach 1945!), die die nazistische Gewaltherrschaft zumindest mit ermöglicht, wenn nicht aktiv mitgetragen haben und zum Teil zu Schergen und Mördern von vielen der erstgenannten wirklichen Opfer wurden. Diese Tatsache scheint Herr Stritzl wie auch viele Österreicher offenbar selbst nicht bewältigt zu haben. Darauf läßt schon im gegenständlichen Kommentar sein Versuch schließen, dem Bundeskanzler, der an diese Zeiten erinnert hat, indirekt „Haß- und Rachegefühle" zu unterstellen, und vor allem sein belehrender Hinweis, daß „die dreißiger wie die vierziger Jahre Umbruchszeiten" gewesen seien, „die auch von Bruno Kreisky als solche angesehen werden mögen". Was meint der Kommentator mit „Umbruchszeiten"! Etwa naturgesetzlich, schicksalhaft hereingebrochene grundlegende historische Veränderungen, einen unaufhaltsamen Prozeß, eine zwangsläufig ablaufende Entwicklung, die vieles entschuldigt — auch einen willkürlich, bewußt von Hitler und den Nazionalsozialisten entfesselten Krieg, der 55 Millionen Tote, darunter 6 Millionen systematisch ermordete Juden gefordert hat! Kann man diese Kette von unfaßbaren Verbrechen als Umbruchszeit bezeichnen, die man laut Stritzl „vergesseen können" müsse! Vergessen! Läuft dies auf die allzu bekannte Forderung unbelehrbarer Kreise hinaus, über diese Zeit endlich den Mantel des Schweigens zu breiten! Oder hat Herr Stritzl hoffentlich doch mit „vergessen" vergeben gemeint — eine Verwechslung, die einem Journalisten angesichts seiner verantwortungsvollen Position allerdings nicht unterlaufen dürfte!!

Verzeihen ja, vergessen nie!

Dr. Josef Lukan, Ferlach
Mag. Monika Miklautz, Viktring
Dr. Robert Saxer, Klagenfurt
Mag. Werner Schobel, Gottesbichl

MESEC KNJIGE

Ni zmeraj taka priložnost. Zagrabi jo in si izberi knjige, ki jih še nimaš. Po dva-, tri-, ja štirikrat ceneje jih boš dobil. Vesel boš ti, ker si dobil knjige po tako ugodni ceni, in veseli bomo mi, ker smo pridobili na prostoru.

Torej pohiti, dokler imaš še izbiro.

A ne misli, da so slabe knjige. Preglej seznam in se prepričaj. Le nekatere so pač že starejšega datuma, nekatere umazane, obležane, rabljene. Če te to ne moti, pridi mimo.

VSAKA KNJIGA PO ŠIL. 5.-

- ○ Bogdan Popovič, **ANTOLOGIJA NOVEJŠE SRBSKE LIRIKE** — 254 str.
- ○ Platon, **APOLOGIJA — KRITON** — 80 str.
- ○ Traven, **UPOR OBEŠENCEV** — 264 str.
- ○ Tomaž Šalamun, **SOKOL,** pesmi — 84 str.
- ○ Herman Vogel, **KO BOM BOG POSTAL,** pesmi — 95 str.
- ○ Vitan Mal, **ZA METULJEM ŠE ROK** — 60 str.

VSAKA KNJIGA PO ŠIL. 10.-

- ● Rafko Dolhar, **POT V PLANINE** — 162 str.
- ● Pavle Zidar, **JEZUS IZ PEKLA** — 194 str.
- ● Janez Sagadin, **POVEZOVANJE POUKA S PRODUKTIVNIM DELOM UČENCEV V OSNOVNI ŠOLI** — 295 str.
- ● Dipl. vet. Stanko Arko, **PES MOJ PRIJATELJ** — 162 str.
- ● Selma Lagerlöf, **ZGODBA O GUNNARJU HEDEJU** — 116 str.

VSAKA KNJIGA PO ŠIL. 20.-

- ○ Rudolf Hagelstange, **VELIKI PREMETENEC,** Prigode Itačana Odiseja — 152 str.
- ○ Isidora Sekulič, **KRONIKA TRŠKEGA POKOPALIŠČA** — 348 str.
- ○ Thor Heyerdahl, **EKSPEDICIJA RA** — 417 str.
- ○ Ismail Kadare, **GENERAL MRTVE ARMADE** — 256 str.
- ○ Matjaž Kmecl, **S PRIJATELJI POD MACESNI** — 234 str.
- ○ Josip Vidmar, **DNEVNIKI** — 324 str.

VSAKA KNJIGA PO ŠIL. 25.-

- ● Mladen Engelsfeld, **INTERPRETACIJA KRLEŽEVEGA ROMANA POVRATEK FILIPA LATINOVICA** — 144 str.
- ● Rok Arih, **POMNENJE** — 292 str.
- ● **KMETOVALČEV PRAVNI PRIROČNIK** — 292 str.

VSAKA KNJIGA PO ŠIL. 40.-

- ○ **REFORMACIJSKO SLOVSTVO,** Izbrano delo — 300 str.
- ○ **SREDNJEVEŠKO SLOVSTVO,** Izbrano delo — 328 str.
- ○ Ivan Potrč, **IZBRANO DELO I** — 286 str.
- ○ Ivan Potrč, **IZBRANO DELO II** — 306 str.
- ○ Fran Erjavec, **IZBRANO DELO** — 192 str.
- ○ **ANTOLOGIJA HRVAŠKE POEZIJE** — 462 str.

VSAKA KNJIGA PO ŠIL. 80.-

- ● Radovan Vukadinović, **EVROPSKA VARNOST IN SODELOVANJE,** 312 str.
- ● Katinka Hendrichs, **VSAK TEDEN NOV ŠOPEK** — 150 str.
- ● **ZGODOVINA ČLOVEŠTVA,** Razvoj kulture in znanosti, Dvajseto stoletje VI/1
- ● **ZGODOVINA ČLOVEŠTVA,** Razvoj kulture in znanosti, Dvajseto stoletje VI/2

VSAKA KNJIGA PO ŠIL. 100.-

- ○ **LJUBLJANA V ILEGALI,** II. del — 514 str.
- ○ **LJUBLJANA V ILEGALI,** IV. del — 656 str.
- ○ Erich Fein, **DIE STEINE REDEN** — 400 str.
- ○ Šiftar, **VRTNO DREVJE IN GRMOVNICE** — 290 str.
- ○ Janez Čuček, **SRAMOTA UMIRA POČASI** — 240 str.

200.-

- ● Janko Jarc, **PARTIZANSKI ROG** — 400 str.
- ● **VODNIK PO PARTIZANSKIH POTEH** — 660 str.

„Naša knjiga"

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5-7

Spominski zimski pohod „Arihova peč“

9. februarja 1945 je bila tragedija pod Arihovo pečjo. Komaj tri mesece pred koncem vojne, ko nihče ni več verjel fašistični propagandi, in ko so že vsi vedeli, da je nacistični vojaški zlom neizogiben, so si nacistični policisti in domači izdajalci v Rožu nakopali še eno veliko krivdo – umor osmih borcev za svobodo pod Arihovo pečjo. V trdi zimi in globokem snegu so tega dne napadli nič hudega sluteče partizane, ki so bili v bunkerju pod Arihovo pečjo. Po prvih strelih so se partizani pognali iz bunkerja, kjer jih je pričakala toča svinčenk. Mrtve borce in borke so nato „razstavili“ na cesti med Šentjakobom in Šentpetrom z namenom, da bi ustrahovali domače prebivalstvo, da ne bi več podpiralo partizanov.

V spomin na to nečloveško dejanje prirejajo Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu vsako leto v mesecu februarju Spominski pohod Arihova peč. Tokrat je Spominski pohod Arihova peč že četrtič. V okviru te prireditve je tudi smučarski tek.

Pot nedeljskega pohoda poteka po poteh, ki so jih dejansko uporabljali takratni partizani in domačini, ki so se skupno uprli oziroma borili za svobodo in uničenje fašizma. Po tolikih letih se je to nekdanje partizansko področje precej spremenilo. Na planini Bleščeči je Slovensko planinsko društvo postavilo svojo planinsko postojanko „Kočo nad Arihovo pečjo“, na sami Arihovi peči stoji sedaj lovska koča, ki jo je zgradil šentjakobški živinozdravnik dr. Kristi Pušnik, nekoliko nižje zahodno od Bleščeče pa je nastala Resmanova lovska koča. Mimo teh novih zgradb vodi pot pohoda, ki se začne in konča pri Polancu na Hodnini.

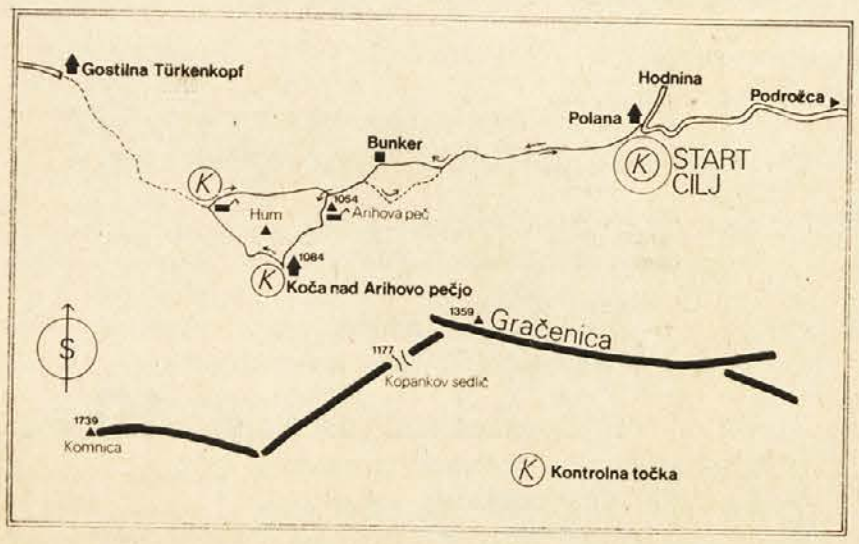

Od Polanca na Hodnini vodi pot proti zahodu v smeri mogočne Arihove peči z njeno 120-metersko navpično steno. Pod to steno je še nekaj ravnega sveta, ki ga prekine strma stopnja pod katero je divji razbit svet, kjer so si partizani v času vojne postavili svoj bunker – sedež okrajnega odbora OF Beljak. Danes spominja na ta kraj lesen križ. Do sem vodi pot pohoda „skoro“ po ravnem. Od tu naprej pa se je treba strmo povzpeti do že omenjenega platoja pod Arihovo pečjo. Preko te strmine pomaga tudi napeta vrv. Do vznožja Arihove peči gre skoro po ravnem. Pri nadaljevanju poti se je treba povzpeti tik ob zahodni steni Arihove peči v serpentinah strmo do vrhnjega roba sedla (najnižja točka med Arihovo pečjo in Humom), kjer je pravzaprav že območje planine Bleščeče (sedaj gozd). Od tam se splača zaviti na levo do Pušnikove lovske koče na vrhu Arihove peči (1054 m, 5 minut hoda), od koder je čudovit pogled po Koroški. Na desno vodi obvezna pot še kakih 10 minut do slovenske planinske postojanke na Bleščeči, kjer je kontrolna točka. Z Bleščeče se pot nadaljuje (proti zahodu) v smeri proti vasici Kopanje skozi ozko romantično grapo imenovano Reka do lovske koče, kjer pot ostro zavije nazaj proti vzhodu, prečka strugo potoka Reke in strme severne strmine Huma ter se pod Arihovo pečjo spet pridruži poti (glej priloženi zemljevid), ki vodi z Bleščeče na Hodnino. Tokrat pot ne vodi več mimo partizanskega bunkerja, temveč višje po navadni poti proti Hodnini in se priključi poti po kateri smo začeli pohod.

Vsak pohodnk prejme kontrolni žig na startu, v „Koči nad Arihovo pečjo“ in pri Resmanovi lovski koči. Kdor ima te tri kontrolne žige, prejme pri cilju diplomo, ki je potrdilo za uspešno izveden spominski pohod. Pot, ki jo prehodijo pohodniki je dolga približno 10 kilometrov, pri tem pa je treba premagati 400 metrov višinske razlike. Važno je, da bodo pohodniki najkasneje do 16. ure spet nazaj pri Polancu.

Kulturno društvo „Peter Markovič“ vabi na

SLAVNOSTNO PRIREDITEV ob odkritju spomenika Petru Markoviču

v nedeljo 28. februarja 1982 ob 14. uri v dvorani pri Kosi na Ravnah pri Rožeku.

Nastopajo: moški pevski zbor SPD „Kočna“ iz Sveč in mladinski zbor iz Rožeka

Prireditvi sledi odkritje in blagoslovitev spomenika na rožeškem pokopališču.

Dia-predavanje „Mont Everest - Daulagiri“ v Celovcu

Pred kratkim smo poročali, da so jugoslovanski alpinisti v razdobju enega leta v Himalaji beležili kar tri vrhunske uspehe — premagali so Mont Everest preko deviškega zahodnega grebena ter preplezali južni steni Lhotseja in Daulagirija.

Znani južnotirolski alpinist Reinhold Messner je v svoji knjigi zapisal, da je južna stena Lhotseja problem 2000. Malo nato, ko je izšla ta knjiga, pa so steno preplezali Jugoslovani. Podobno je bilo tudi z južno steno Daulagirija, o kateri je R. Messner menil, da je skoro nepreplezljiva. In spet so bili Jugoslovani tisti, ki so to steno premagali. Toliko v informacijo, da bomo lažje razumeli, s kakšnimi vrhunskimi alpinisti razpolagajo danes Jugoslovani in kdo bo predaval v Celovcu.

Slovenskemu planinskemu društvu Celovec je uspelo pridobiti za dia-predavanje „Mont Everest — Daulagiri“ vodjo jugoslovanske „žepne odprave“ v južno steno Daulagirija in udeleženca jugoslovanske alpinistične odprave na Mon Everest, Staneta Belaka - Šrauta.

Minulo leto je ves svet presenetila vest (o tem smo poročali v našem listu), da so trije jugoslovanski alpinisti premagali južno steno Daulagirija in da jih je ta strašna stena imela v svojih krempljih kar 13 dni in noči. Napol živi, polni ozeblin in popolnoma sestradani so se vrnili iz stene, ker so jim nudili prvo pomoč nepalski pastirji.

Predavatelj Stane Belak - Šrauf, ki je s tovarišema doživljal ta pekel, nas bo v petek 5. marca zvečer obiskal v dvorani Mohorjeve hiše v Celovcu in povedel v sliki in besedi v himalajske stene in grebene in tako seznanil s kakšnimi nečloveškimi napori so povezani pristopi na najvišje in najbolj divje gore sveta. Pridite na predavanje, ne zamudite te enkratne priložnosti.

Dvor - Šmihel

Navček nam je 10. februarja naznanil žalostno vest, da je veliko prezgodaj, v 67. letu starosti, odšel od nas dobri sovaščan in sosed, skrbni oče in mož, vedno nasmejani dobrotljivi Hanzej Šumnik, pd. Prenar v Dvoru pri Šmihelu.

Ni bilo ravno z rožami postlano njegovo življenje. Bilo mu ni praznik, ampak vseskozi delaven dan. Rodil se je pri pd. Uhlnu v Dvoru. Pri tesarskem mojstru Nacu Korenu, ki mu je bil očim, se je izučil tesarske obrti in je tudi pri njemu vrsto let delal. Priženil se je k pd. Prenarju. V tem zakonu se je rodilo pet otrok. Sin se mu je pri kopanju utopil, ostale pa so še štiri hčere, po smrti njegove prve žene, ki mu je umrla pred leti. Postavil si je nov dom, kjer je želel prebiti svoj zasluženi pokoj s svojo drugo ženo. Pa ga je prehitela smrt, zadana od hude zavratne bolezni, ki ji zdravniki še do danes niso prišli na izvor.

Bil je vedrega značaja, vedno nasmejan. Pojoč je šel skozi življenje. Vsakemu je rad pomagal, če je le mogel. Množica pogrebnih gostov je pokazala kako je bil priljubljen.

Rajni je bil član nekdanjega pevskega zbora v Dvoru od začetka do konca, do izbruha druge svetovne vojne. Po vojni pa se je vključil v pevski zbor SPD „Edinost“ v Pliberku, sodeloval pa je tudi še pri šmihelskem pevskem zboru.

V petek 12. februarja smo ga spremili na zadnji poti na pokopališče v Šmihelu. Na domu in ob grobu o se poslovili od njega pevci SPD „Edinost“ in domačega zbora, v cerkvi pa mu je prepeval domači mešani pevski zbor. Naj mu bo šmihelska zemlja lahka, družini in sorodnikom pa izrekamo iskreno sožalje.

SKI TOUR 3

Prekrasno sončno vreme, a mraz, ki je šel do kosti — pod takimi pogoji se je zbralo preko 2000 smučarskih tekačev šestih narodnosti, v nedeljo 21. 2. 1982 v Kranjski gori k tretjemu, že tradicionalnemu teku treh dežel — Ski Tour 3.

Vrisk iz tisočih grl spremlja štartni strel, ki zadoni točno ob 9. uri in kot hudournik plane na tisoče tekačev po progi. Na čelu se bijejo vroči pozicijski boji za vsak meter, za vsako sekundo, celo za njih stotinko. Večina sicer ni kos raznim državnim prvakom odnosno zmagovalcem „Wasa“- in drugih svetovnoznanih tekov, toda prizanaša se pa tudi tem nič. Vsakdo skuša dati najboljše, zato pade sem in tja tudi kaka krepka na račun tovariša, ki le nekoliko pretesno prehiteva ali se nenadoma zvali pred kom v sneg, toda ti trenutni izbruhi niso porojeni iz neke jeze, marveč predvsem iz tekmovalne vneme in že naslednji nasmeh hoče reči — „saj nisem tako mislil“. Dejstvo je, da navdaja vsakega izmed udeležencev tista izkrena misel skupnosti, povezanosti s sosedom v vsekakor napornem premagovanju 30 km. In prav ko premaguješ oviro za oviro s človekom, ki ga še nikdar nisi videl, ki najprej niti ne veš kakšen jezik govori — se mu v hipu približaš in ob medsebojni bodrilni besedi navežeš prijateljske stike pa čeprav samo prehodne. In gotovo je prav v tem videti nadvse važen pomen te prireditve, ki ne le zbližuje tri sosedne regije marveč praktičira sožitje „neobstoječih meja“, to kar doslej še ni uspelo politikom za zeleno mizo. Prav v tem so si bili edini vsi vidni predstavniki treh sosednih dežel pri nagovoru ob razglasitvi zmagovalcev, ki je bila naknadno na Trbižu. In ko je Koroška železniška godba intonirala himne treh sosednih držav so žareli obrazi množice, izražajoč eno samo željo: ostanimo prijatelji!

Ločani smo bili tudi letos dobro zastopani na tem teku. Odličen čas je dosegel Franci Urschitz ml. z 1:42 in zasedel 100. mesto. Okrog 2 uri in pol so rabili Mirko Singer, štirinajstletni Aleksander Černut in njegov oče. Dobro držala sta se tudi Manfred Černut, ki je ostal še pod prvimi tisoči; in tudi Irena Černut je pustila še nekaj sto tekmovalcev za seboj. Vsi so bili izredno navdušeni nad potekom, nad progo in nad prijateljskim vzdušjem; nihče ni tožil, da je utrujen — vsi se veselijo že prihodnje Ski Tour 3. Kličemo vse mlade in tudi manj mlade, ki imajo nekoliko poguma ter ne tekmujejo le zgolj za lovorike in druge nagrade, ki jim ne gre za dokaj naivno mnenje — „da samo prvo mesto velja“ — udeležite se prihodnjega teka in spoznali boste fascinacijo, ki zna pritegniti tisoče ljudi — pa čeprav boste zadnji, premagali boste samega sebe.

Letošnji zmagovalec je bil Walter Mayer s časom 1:27,11,43, drugi Alfred Eder 1:27,22,07, tretji Markus Lackner 1:27, 22, 35 — vsi Avstrija. Korošca Rudolf Janach in Herbert Wachter sta dosegla 7. odnosno 9. mesto. Pri ženskah je zmagala Avstrijka Barbara Stöckl s časom 1:46,57,84 pred Italijanko Ivana di Gallo 1:51,06,45 in Jugoslovanko Mileno Kordež 1:52,37.60.

Zahomčan Hanzi Wallner se je kot 4. kvalificiral v avstrijsko moštvo, ki se bo danes pomerilo v Oslu na veliki skakalnici v ekipnem skakanju. Če se bo danes uvrstil med prvimi petnajstimi, bo v nedeljo skakal tudi na 90-meterski skakalnici, če ne, bo namesto njega v nedeljo skakal Groyer.

CELOVEC — AVSTRIJSKO MLADINSKO TEKMOVANJE V SKOKIH ZA AVSTRIJSKI POKAL

Koroški smučarski naraščaj je v smučarskih skokih za „Avstrijski pokal“ beležil izredno lepe uspehe. Sicer so vsa prva mesta odnesli skakači iz drugih zveznih dežel — naše skakače je nekoliko spremljala tudi smola — vendar pa so doseženi rezultati spodbudni, tako da smo res lahko zelo zadovoljni.

Med Korošci so se v SKUPINI MLADINA odlično odrezali: Zahomčana Paul Erat 2. in Franci Wiegele 3. mesto, nadalje Beljačan Manfred Stromaier 4. mesto. Najboljši v tej skupini je bil Štajerc Harald Rodlauer.

V SKUPINI ŠOLARJI I je zasedel odlično 2. mesto Günther Schöffmann iz Vrbe, 1. pa je bil Predarlčan Werner Schuster.

V SPLOŠNEM RAZREDU sta dosegla odlično 2. in 3. mesto Buttazoni Karl in Reinhard Schluga. 1. mesto je zasedel Franz Berer iz Zgornje Avstrije.

V RAZREDU ŠOLARJI II so naši skakači zasedli 7., 8. in 13. mesto — Günther Straner, Robert Berger in Bernhard Winkler. Najboljši pa je bil Predarlčan Werner Schuster.

Po zadnjih vesteh je Paul Erat na tekmovanjih v Adelsbachu na Predarlskem zasedel prvo mesto, v Bad Ischlu je bil 11. Skupno je dosegel 50 točk, to je najvišje število in postal zmagovalec mladinskega avstrijskega cup-a. K temu odličnemu uspehu mlademu Zahomčanu iskreno čestitamo.

Zveza slovenskih žena v Celovcu vabi na

ZDRAVSTVENO PREDAVANJE dr. Toma Hribernika

ki bo v soboto, dne 27. februarja 1982 ob 19.30 uri v osnovni šoli Sele-Kot.

ZSO

ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

Na pobudo krajevnih dejavnikov in Krajevnega odbora ZSO bo pisarna odslej zasedena vsako drugo soboto od 9. do 12. ure.

V soboto 6. marca 1982 bo v pisarni Janez Wutte - Luc, predsednik Zveze koroških partizanov.

PRIREDITVE

Slovenska kmečka zveza vabi na STROKOVNA PREDAVANJA

- **v ponedeljek 1. marca 1982 ob 10. uri v gostilni pri Miklavžu v Bilčovsu Gospodarsko krmljenje molznega goveda**
  Predavatelj: Vlado Tumpej s Kmetijskega zavoda Ptuj
- **v ponendeljek 1. marca 1982 ob 19.30 uri v gostilni Greiner (pd. Štekel) v Globasnici.**
  Predavatelj: Vlado Tumpej s Kmetijskega zavoda Ptuj

Katoliški dom prosvete v Tinjah

- **V soboto 27. februarja 1982 ob 19.30 uri, forum za mladino. LJUBEZEN — PRIJATELJSTVO — ZAKON, nem. Za mladino od 16. do 20. leta in tudi za starše in vzgojitelje.**
  Referenta: prof. dr. Hans Rotter DJ, Innsbruck in dr. Stanko Smolnig, Celovec.
- **V soboto 27. februarja 1982, od 9. do 16. ure strokovni tečaj za čebelarje in čebelarke. „Visoki donosi medu s pomočjo sistematičnega obnavljanja matic“.**
  Predavatelj: v. kmet. svet. dipl. inž. Matevž Krasnik
- **V torek 2. marca 1982 ob 19. uri kuharski tečaj: JEDI NA ŽARU. Voditeljica: sr. Monika Wodiunik.**
- **V sredo 3. marca 1982, od 14. do 17. ure, KAKO GOJIMO ROŽE! nem. Predavatelj: vrtnar Matthias Tschinkel, Celovec**
- **V soboto 6. marca 1982, od 9. do 18. ure, tečaj za sadjarje, kmete in kmetice, VZDRŽEVANJE SADNIH DREVES. Predavatelj: dipl. inž. Franc Lombergar, Maribor**

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu vabi na predavanje in razgovor

DAVČNE UGODNOSTI

v sredo 3. marca 1982 ob 20. uri v farnem domu v Šmihelu.

Predavatelj: Andrej Wakounig, revident na finančnem uradu v Celovcu.

Posojilnica Celovec vabi na

REDNI OBČNI ZBOR

v petek 26. februarja 1982 ob 18. uri v predavalnici I Delavske zbornice v Celovcu, Bahnhofstraße 44. Dnevni red je po pravilih izobešen v poslovnih prostorih Posojilnice Celovec.

Franz Brežjak, v. štud. svetnik, prof. dipl. trg. mag., podpredsednik upravnega odbora

Thomas Ogris
član upravnega odbora

PLESNI TEČAJ

z začetkom v soboto 27. februarja ob 17. uri v dvorani pri Cingelcu na Trati. Na programu so standardni, latinskoameriški, disco in drugi plesi.

Prijave: gostilna Antonitsch v Glinjah in v Posojilnici Borovlje.

Tečaj (dvojezičen) vodi plesni učitelj. Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko kulturno društvo v Celovcu vabi na

PREDAVANJE Z BARVNIMI SLIKAMI g. Vinka Zaletela

v petek 26. februarja 1982 v dvorani Slomškovega doma (Mohorjeva hiša) v Celovcu. Kronika 1981 — bogata kulturna žetev. Slike spremljajo zvočni posnetki.

Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobrli vasi vabi na predavanje

BOLNI OTROK

v petek 5. marca 1982 ob 19.30 uri v kulturnem domu v Dobrli vasi.

Uvodni referat in pogovor s starši: dr. Matjaž Sienčnik (otroški oddelek deželne bolnišnice v Celovcu)

Menjava denarja

Stanje v četrtek 25. februarja 1982

Za 100 **dinarjev** dobite	29.00 šil.
Za 100 **dinarjev** plačate	34.00 šil.
Za 100 **lir** dobite	1.26 šil.
Za 100 **lir** plačate	1.35 šil.
Za 100 **mark** dobite	692.00 šil.
Za 100 **mark** plačate	708.30 šil.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10

Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechterstraße 19/IV, tel. 0 42 22/84 9 24, teleks 42086 sindok a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje